

Innkalling

Utvalg: Formannskapet
Møtested: Formannskapssalen
Dato: 07.06.2017
Tidspunkt: Kl. 09:00

Forfall skal meldes via Møteportalen. Kan også meldes til Servicetorget i tillegg, tlf. 75182200.

Vararepresentanter møter kun ved spesiell innkalling.

Med henvisning til forvaltningsloven § 8, 3. ledd, vil en be om at beskjed om mulig inhabilitet blir meddelt Servicetorget.

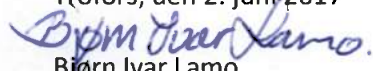
Forvaltningsloven § 8, 3. ledd:

"Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre han ugild (inhabil). Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad."

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel
033/17	Delegasjonssaker
034/17	Referatsaker
035/17	Søknad om serveringsbevilling - Brakkeleir for Hæhre ifm. veiutbygging
036/17	Startlån til viderefordeling
037/17	Godtgjørelse til veterinærer som vikarierer på dagtid i Grane kommune
038/17	Eiendomsskatt, videreføring
039/17	Forslag til vedtektsendring LVK, Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar.
040/17	Innføring av fjelloven i Grane kommune.
041/17	Boligsosial handlingsplan for Grane kommune 2017-2027
042/17	Taksering verker og bruk- eiendomsskatt 2017
043/17	Finansrapport 1-2017
044/17	1. tertialrapport 2017 - Grane kommune
045/17	Grane kommunes årsregnskap og årsberetning 2016 Desisjon

Trofors, den 2. juni 2017

Bjørn Ivar Lamo
Ordfører

for
Tone Larsen
Rådmann

Grane kommune

ArkivKode: FE - 033
Arkivsak: 17/189
JournalpostID: 17/1902
Saksbehandler: Inger Lise Fløtnes
Dato: 02.06.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
033/17	Formannskapet	07.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Delegasjonssaker

Underliggende saker:

012/17, Søknad om serveringsbevilling - Brakkeleir for Hæhre ifm. veiutbygging

Vedtak:

1. Med hjemmel i Lov om serveringsvirksomhet av 13. juni 1997 nr. 55 § 3, gis Service Landanlegg AS serveringsbevilling i fom. 22. mai 2017 frem til endelig vedtak foreligger.
2. Daglig leder Eva Marie Aubert godkjennes som styrer.

010/17, Søknad om skjenkebevilling for en bestemt anledning

Vedtak:

Svenningdal gammeldansklubb gis skjenkebevilling for en bestemt anledning:

Det ønskes skjenking av alkoholholdig drikk i:

- * Alkoholgruppe 1 – over 2,5 % og høyst 4,7 % alkohol - Tilsvare øl
- * Alkoholgruppe 2 – over 4,5 % og høyst 22 % alkohol - Tilsvare vin

Arrangement: Gammeldansfest
Sted: Folkets Hus, Svenningdal
Dato/Tid: 20.05.2017 / 21:00-01:00

Skjenkeansvarlig: Britt A. Olsen, Svenningdal
Stedsfortreder: Marit M. Fagerbakk, Svenningdal

Minner om at søknad om skjenkebevilling skal foreligge i god tid før arrangementet skal avholdes.

Det påligger skjenkeansvarlig å sette seg inn i de regler som gjelder for skjenking av alkoholholdig drikk, bl.a. forbud mot skjenking til mindreårige og til åpenbart berusede personer.

Vedtaket er fattet med hjemmel i alkoholovens §1-6 «en bestemt anledning».

011/17, Søknad om skjenkebevilling for en bestemt anledning

Vedtak:

Grane Ungdomslag gis skjenkebevilling for en bestemt anledning:

Det ønskes skjenking av alkoholholdig drikk i:

* Alkoholgruppe 1 – over 2,5 % og høyst 4,7 % alkohol - Tilsvare øl

Arrangement: Fredagsgrilling, Granedagene
Sted: Gammelsagmaro, Trofors
Dato/Tid: 16.06.2017 / 15:00-22:00

Skjenkeansvarlig: Kjell Mellingen, Grane
Stedsfortreder: Anne Grete S. Solhaug, Grane

Det påligger skjenkeansvarlig å sette seg inn i de regler som gjelder for skjenking av alkoholholdig drikk, bl.a. forbud mot skjenking til mindreårige og til åpenbart berusede personer.

Vedtaket er fattet med hjemmel i alkoholovens §1-6 «en bestemt anledning».

014/17, Kommunal bevilgning til politiske parti i Grane 2017

Vedtak:

Kr. 50.000,- : 17 representanter = Kr. 2.941,- pr. repr.

Grane Arbeiderparti:

9 repr. x 2.941,- = Kr. 26.469,-

Senterpartiet:

7 repr. x 2.941,- = Kr. 20.587,-

Grane Fremskrittsparti:

1 repr. x 2.941,- = Kr. 2.941,-

013/17, Søknad om skjenkebevilling for en bestemt anledning - Ambulerende

Vedtak:

Vefsna Elvepadlerklubb innvilges følgende skjenkebevilling:

* Ambulerende bevilling for deltakere i lukket arrangement.

Det gis anledning til skjenking i følgende alkoholgrupper:

* Alkoholgruppe 1 – over 2,5 % og høyst 4,7 % alkohol - Tilsvare øl

* Alkoholgruppe 2 – over 4,5 % og høyst 22 % alkohol - Tilsvare vin

Arrangement: Padlefestival i Grane
Sted: Gammelsagmaro / Grane Bygdetun
Dato: Onsdag 19. juli 2017 - Søndag 23. juli 2017
Tid: kl. 12.00 – 02.00

Godkjente skjenkeansvarlige:

Skjenkeansvarlig: Kurt Kvalfors, Mosjøen

Stedsfortreder: Thomas Larsen, Mosjøen

Vedtaket er fattet med hjemmel i alkohollovens § 4-5 og § 1-6.

Rådmannens innstilling:

Delegasjonssaker tas til orientering.

Grane kommune

ArkivKode: FE - 033
Arkivsak: 17/189
JournalpostID: 17/1903
Saksbehandler: Inger Lise Fløtnes
Dato: 02.06.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
034/17	Formannskapet	07.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Referatsaker

Underliggende saker:

022/17, Endret kontorstruktur i skatteetaten

023/17, Informasjon om mulig endring i valgloven

024/17, Referat fra regionmøte LVK Nordland 18.05.2017

025/17, Informasjon om nedleggelse av HSB sitt kontor på Trofors

026/17, Møtereferat Bolystprosjektet 29.05.2017

Rådmannens innstilling:

Referatsaker tas til orientering.

Skatteetaten

Returadresse:
Postboks 6499 Etterstad, N-0606 OSLO

Vår dato
11.mai 2017

Din dato

Saksbehandler
Wenche Jansen

800 80 000
skatteetaten.no

Din referanse

Telefon

Org. nr.
996250318

Vår referanse

Postadresse
Postboks 9200, Grenland
0134 OSLO

Rådmenn i alle landets kommuner

GRANE KOMMUNE	
Dokumentnr: 17/1134	Dok.nr.: 10/61-13
12 MAI 2017	
Art. nr.	Avd.: RADM.
Behandlings	Kopi: Tafi
S. TR. D.	
DET. LÅS. VET. H. H. H.	

Endret kontorstruktur i Skatteetaten

Skattedirektoratet har fått fullmakt av Finansdepartementet til å innføre ny kontorstruktur i Skatteetaten. Det innebærer at dagens 103 skattekontor reduseres til 57 kontor. Alle kontor som skal avvikles, stenger for publikum 1. juni 2017.

Skatteetaten har gode digitale og automatiserte tjenester, som gjør at de færreste nå oppsøker et skattekontor for å levere skattemeldingen eller få hjelp med skattespørsmål. Skatteetaten informerer og svarer på skattespørsmål på skatteetaten.no, samt på chat, Facebook og telefon.

Dersom publikum har behov for å oppsøke skattekontoret fysisk, kan de henvende seg til ethvert skattekontor i landet uavhengig av bosted. Fra høsten 2017 vil det være mulig å bestille time for veiledning ved skattekontorene. Dette vil gjøre det lettere for publikum å planlegge besøk, og ventetiden ved skranken vil gå ned.

ID-Kontroll for utenlandske arbeidstakere og personer som søker opphold i Norge, er den eneste tjenesten som krever personlig oppmøte ved et skattekontor. Skatteetaten er opptatt av å opprettholde et godt tilbud for id-kontrollen. I de tilfellene der skattekontor med ID-Kontroll legges ned, flyttes tilbudet til et nærliggende kontor. Etaten vil tilrettelegge for et godt og forsvarlig servicetilbud blant annet ved å tilby ambulerende ID-Kontroll etter avtale. I samarbeid med lokalt næringsliv vil Skatteetaten finne løsninger som samlet gir et dekkende servicetilbud for ID-Kontroll.

Den nye kontorstrukturen vil samle etatens kompetanse i færre og større fagmiljø. Dette gir mulighet til å bygge sterke kompetansemiljøer med spesialisering på strategisk viktige områder. Det vil også gi mer likebehandling og rettssikkerhet for skattyterne. Alle ansatte som arbeider ved et kontor som avvikles, får tilbud om arbeid ved et nærliggende kontor som skal bestå. Flytting av ansatte og oppgaver skjer gradvis frem til utgangen av 2019.

Dette brevet sendes ut til alle landets kommuner for å informere om endret kontorstruktur. Kommuner der skattekontor avvikles, ble orientert i brev i februar i år.

Med hilsen

Øivind Strømme
Direktør for Regionavdelingen
Skattedirektoratet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunene

Deres ref

Vår ref

Dato

16/273-22

15.05.2017

Informasjon om mulig endring i valgloven

Vi viser til brev som ble sendt ut fra departementet til alle kommuner den 23.02.17. Brevet var en påminnelse om endringen i valgloven som ble vedtatt i Stortinget i juni 2016. Lovendringen medførte at vedtak om todagersvalg i kommunen må fattes av et flertall i kommunestyret, senest samtidig med budsjettet for året valget holdes.

I etterkant av dette fikk departementet flere henvendelser fra kommuner som hadde fattet eller planla å fatte vedtak om todagersvalg etter budsjettbehandlingen. Dette er etter departementets vurdering en uheldig situasjon, og viser at lovendringen i 2016 har fått en utilsiktet negativ konsekvens for kommunene.

Departementet fremmet derfor rett etter påske Prop. 121 L til Stortinget, der vi foreslo å fjerne kravet om at todagersvalg senest må vedtas samtidig med vedtak om budsjettet for valgåret. Vi foreslo ingen endring i kravet om at det må være et flertall i kommunestyret for å vedta todagersvalg i kommunen.

Stortinget behandlet saken tirsdag 23. mai og det er flertall for å vedta denne lovendringen. Dette betyr at kommuner som ønsker todagers valg kan vedta det nå, og at også tidligere vedtak likevel er gyldige. Forutsetningen er at vedtak må fattes som ordinært flertallsvedtak.

Kommunen skal registrere valgdag(er) i valgadministrasjonssystemet EVA. Opplysningene inngår i grunnlagsdataene og frist for å legge dette inn er 31. mai. Kommuner som fatter vedtak om todagers valg *etter* denne fristen må sende en skriftlig henvendelse til Valgdirektoratet (post@valg.no) om dette så snart som mulig og senest innen 1. juli.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling

Saksbehandler
Marie Svendsen
Mjøsund
22 24 72 69

Med hilsen

Siri Dolven (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie Svendsen Mjøsund
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Valgdirektoratet

Referat fra regionmøte i LVK Nordland 18.05.2017

Møtet ble avholdt som telefonmøte.

Følgende medlemskommuner deltok:

- Beiarn kommune ved ordfører Monika Sande
- Bodø kommune ved leder utvikling og innovasjonsseksjonen Stephan Andre Skjelvan
- Vefsn kommune ved varaordfører Åshild Pettersen
- Meløy kommune ved varaordfører Lisbeth Selstad Amundsen
- Rana kommune ved formannskapsmedlem Jan Erik Arnøy
- Rødøy kommune ved ordfører Olav Terje Hoff

Til behandling var det en sak:

Innstille kandidater til valgkomiteen.

Det ble avholdt regionmøte 05.04.2017 med samme sak til behandling. Bakgrunnen for at det avholdes nytt regionmøte er landsstyrets forslag til endring av vedtektenes §6 om hvem som er valgbare til landsstyret.

Regionmøtet opprettholder primært sitt opprinnelige forslag til kandidater, men foreslår sekundært følgende kandidater hvis landsstyrets forslag til endring av vedtektene blir vedtatt:

1. Linda Eide AP, varaordfører Rana kommune
2. Harald Lie SP, ordfører Hattfjelldal kommune
3. Christine Trones H, ordfører Hemnes kommune
4. Erlend Eriksen, rådmann Vefsn kommune
5. Sigurd Stormo AP, ordfører Meløy kommune

Forslagene er i prioritert rekkefølge.

Regionmøte ønsker å komme med følgende protokolltilførsel:

Regionmøte i Nordland ønsker å tilkjennegi at man ønsker å beholde dagens ordlyd i §6 i vedtektene, «valgare til landsstyret er personer som bekler sentrale politiske verv og/eller kommunale stillinger i LVK-kommunene.»

Siv Anita Johnsen Brekke
referent

Fra: Bjørn Ivar Lamo
Sendt: 25. mai 2017 11:19
Til: Inger L. Fløtnes
Emne: VS: Informasjon til våre kunder i Grane

Ref til Ks

Vennlig hilsen
Bjørn Ivar Lamo
Ordfører i Grane kommune
Tlf: 41 41 94 25

Fra: Helgeland Sparebank [<mailto:epostbrev@hsb.no>]
Sendt: 23. mai 2017 12:45
Til: Bjørn Ivar Lamo <BjornIvar.Lamo@grane.kommune.no
<mailto:BjornIvar.Lamo@grane.kommune.no>>
Emne: Informasjon til våre kunder i Grane

Informasjon fra Helgeland Sparebank.
Hvis du ikke kan lese denne posten, [klikk her.](#)
<<http://www.anpdm.com/newsletterweb/44445A407345455A4A75424359/4247584070414250457141465E4A71>>

Hjem
mesi
de |
<htt
p://tr
.anp
dm.c
om/t
rack?
t=c&
mid=
1895
0460
&uid
=966
1336
27&&
&http
%3A
%2F
%2F
www.
hsb.n
o>
Tips
en
venn
|
<htt
p://w
ww.a

npd
m.co
m/taf
/189
5046
0/42
4758
4070
4142
5045
7141
465E
4A71
> |
Utme
lding
<htt
p://w
ww.a
npd
m.co
m/oa
/189
5046
0/42
4758
4070
4142
5045
7141
465E
4A71
>

Vi avvikler vårt kontor på Trofors Styret i Helgeland Sparebank vedtok i styremøte 3. mai at bankens kontor på Trofors skal avvikles med virkning fra og med 1. juli 2017. Fra samme dato vil også bankens minibank bli nedlagt. Avviklingen av kontoret medfører ingen reduksjon i antall ansatte, og kunder som ønsker å møte sin rådgiver kan, som nå, avtale tid og sted for møter. Du treffer fortsatt Håvard Digermul som før på mobilnummer 481 10 944 eller på e-post havard.vik.digermul@hsb.no <mailto:havard.vik.digermul@hsb.no>. Håvard vil i tiden fremover utvise stor fleksibilitet dersom du som kunde ønsker å avholde rådgivningsmøter lokalt.

Vi er selvfølgelig innforstått med at denne endringen vil medføre ulemper for enkelte, og det beklager vi. Samtidig er vi trygge på at de aller fleste av våre kunder vil få dekket sine daglige bankgjøremål via våre automatiserte betalingstjenester, både via nettbanken, mobilbanken og ikke minst vår nye Vipps-løsning.

Via bankens Kundeservice (tlf. 04516), som er åpen helt frem til klokken 20.00 alle hverdager, tilbyr vi assistanse i alle spørsmål knyttet til daglige bankgjøremål.

Ved å gjøre disse tilpasningene i vårt distribusjonsnett er vi klare til å møte fremtiden, slik at vi fortsatt kan fremstå som en selvstendig, solid og sterk lokalbank for alle som har sin virksomhet og lever sine liv her på Helgeland.

De siste 10 årene har banken gitt tilbake 150 millioner kroner fra bankens gavefond og stiftelse, og en stor del av dette er gitt til tiltak som styrker oppvekstvilkårene for barn og unge på Helgeland.

Banken vil fortsatt opprettholde sitt brede engasjement for alle lokale lag og foreningers arbeid innenfor idrett og kultur, og vil samtidig fortsatt støtte tiltak som kan bidra til næringsutvikling og økt

kunnskap. Dette innebærer at deler av vårt overskudd fortsatt skal tilbakeføres til våre kunder på hele Helgeland i form av «utbytte» som gaver til allmennyttige formål, også her i Grane.

Vi har et sterkt ønske om å fortsatt være banken for dere som bor og driver virksomhet i Grane. De endringene vi nå gjør, setter oss i stand til å kunne nå dette målet.

Vi ser derfor fram til et fortsatt godt og nært samarbeid.

Vennlig hilsen

Helgeland Sparebank

Lisbeth Flågeng Dag Hugo Heimstad Adm.direktør Direktør personmarked

www.hsb.no

<http://tr.anpdm.com/track?t=c&mid=18950460&uid=966133627&&https%3A%2F%2Fwww.hsb.no%2F>

Denne e-posten er sendt av Helgeland Sparebank. Kundeservice kan kontaktes på telefon 04516
<tel:+464516> kundeservice@hsb.no <mailto:kundeservice@hsb.no>

Referat fra bolystmøte 29.05.17

Til stede:

Hege Paulsen

Wenche Halland

Inger Lise Fløtnes

Bjørn Ove Kroken

Svein Brennhaug

Jan Otto Fiplingdal

Margrethe Jønsson

Tid: 19.00 – 20.30

Sak 1. Inspirasjonskveld:

- Avslutningsjoik med bildespill på lerret. Ellen Sara må levere på stick før lydprøven
- Revyngjengen ønsker også å vise bilder under et av numrene. Må også levere stick. Trenger piano
- For You bringer eget piano

- Rydding av lokalet ønskes utsatt til tirsdag morgen. Margrethe sjekker med rektor
- Inger Lise ordner med nøkkelkort for hele skolen den 12. Hvilerom på lærerværelset aktuelt
- Lyd/lys ønsker ny sjekk av hallen den 30/5. Svein er kontaktperson
- Vi får låne hvite duker fra 17. mai komiteen. Inger Lise mottar disse
- Svein sjekker tidspunkt for lydprøvene
- Konfransierene må få informasjon. Margrethe ordner dette. Må delta på lydprøven
- Ytterdørene holdes stengt til kl 17. Inger Lise legger ut info om dette på nett
- Inger Lise skaffer 4 loddbøker til inngangen
- Bjørn Ove ordner 2 matgaver, til Mini og Mariann, fra Strandli og Brurskanken Rein
- Wenche tar med lykter til scenepynt

Sak 2. Andre tiltak:

Delta med stand under Granedagene?

Margrethe kan stille om ønskelig. Avventer beslutning om dette til fristen for boligtilskudd er ute.

Ellers aktuelt å reklamere med tilskuddet, ledige tomter, Ljomkonsert og bolystprosjektet for øvrig.

Mal etter nummer:

Gruppen er positiv til tiltaket, men ønsker involvering av næringsliv for delfinansiering og plassering av maleriet. Maleriet tenkes malt av frivillige under Granedagsuka og Sommertoget, for så å henges opp under Sommertogarrangementet. Margrethe kontakter Coop om interesse for å dele kostnadene på 10.000,- med bolystprosjektet og stille vegg til rådighet. Forslag til motiv er Stavasselvea og brua over mot gården.

Granefilm:

Margrethe kontakter Simen Nyland, slik at vi ikke blir skjøvet bakover i produksjonskøen

Sommerkafè:

Ingen søknader innkommet før fristen. Budsjettert kostnad på 20.000,- går derfor tilbake til udisponerte midler i prosjektet. Det poengteres i gruppa et sterkt ønske og behov for tilbud om servering og omvisning ved Gammelsagmaro i sommersesongen. Margrethe bringer dette videre til Helgeland museum

Ljom-konsert:

Bolystprosjektet er ikke tatt med som arrangør for konserten i Facebook-arrangementet som er opprettet. Margrethe tar kontakt med artistformidlingen og får dette ordnet.

Ber om at alle leser gjennom forrige referat i tillegg til dette, for å sjekke at alle har oversikt over sine oppgaver.

Neste gang vi treffes er til rigging av Inspirasjonsseminaret den 12. juni kl 08.00! Vel møtt til dyst!

Referent

Margrethe Jønsson

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
035/17	Formannskapet	07.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Søknad om serveringsbevilling - Brakkeleir for Hæhre ifm. veiutbygging

Trykte vedlegg:

11.05.2017	54804	Søknadsskjema - Serveringsbevilling Hæhre Helgeland
11.05.2017	54793	4Service Holding AS Aksjeeierbok Januar 2017
11.05.2017	54794	20170126 Aksjeeierbok 4Service Gruppen AS
11.05.2017	54795	Etablerer prøven Eva Aubert
11.05.2017	54796	Firmaattest 4SERVICE Gruppen AS
11.05.2017	54797	Firmaattest 4service Landanlegg AS
11.05.2017	54798	Hæhre Helgeland kontrakt
11.05.2017	54799	Kvittering fra Mattilsynet
11.05.2017	54800	Oppstikk kantine og kontorrigg
11.05.2017	54801	Riggplass Svenningdal2
11.05.2017	54802	Skatteattest_ 4S Gruppen AS
11.05.2017	54803	Skatteattest_ 4S Landanlegg AS
22.05.2017	54974	Vedtaksbrev

Sammendrag:

4Service Landanlegg AS søker om serveringsbevilling.

4SERVICE driver catering og andre servicetjenester på offshoreinstallasjoner i Nordsjøen, kantinevirksomhet for offentlige og private bedrifter, samt anleggshotell for verksteds- og entreprenørbransjen.

De er leid inn av Hæhre for å drive kantinen i brakkerigg som skal benyttes i forbindelse med veiutbyggingen gjennom Grane kommune.

De vil servere alle som bor i brakkeriggen frokost, middag og kveldsmat. Arbeidere smører selv matpakke til lunsj når de spiser frokost.

Det ønskes serveringsbevilling så lenge det er anleggsvirksomhet / veiutbygging gjennom Grane. Dette kan være en 5årsperiode.

Kort info. driften av kantinen:

- Serveringsstedet: Svenningdal Flystripe
- Daglig leder: Eva Marie Aubert
- Åpningstid: 05.00 – 22.00

Vurdering:

Eva Marie Aubert er oppført som daglig leder, hun har bestått kunnskapsprøve om serveringsloven (etablererprøven) som er en forutsetning at skal være gjennomført før serveringsbevilling gis og evt. før åpning av serveringsstedet.

Det henvises til Serveringslovens §5.

Serveringsbevillingen gjelder kun for det serveringsstedet og den bevillingshaveren som er oppgitt i bevillingen. Innehaver av denne bevillingen kan ikke overdra serveringsbevillingen til andre. Dersom det ønskes å åpne et nytt serveringssted, må det søkes om ny bevilling for det nye stedet.

4Service Landanlegg AS oppfyller de krav som foreligger, jfr. Serveringslovens §§ 4 til 6.

Det foreligger heller ingen andre forhold som gjør det utilrådelig at bevilling gis.

Søknaden har vært forelagt helsesjefen for uttalelse. Det foreligger ingen innvendinger til at serveringsbevilling gis.

Rådmannens innstilling:

1. Med hjemmel i Lov om serveringsvirksomhet av 13. juni 1997 nr. 55 § 3, gis 4Service Landanlegg AS serveringsbevilling fom. 7. juni 2017 frem til anleggsvirksomheten / veiutbyggingen i Grane kommune avsluttes.
2. Daglig leder Eva Marie Aubert godkjennes som styrer.

Grane kommune

ArkivKode: FE - 252
Arkivsak: 17/177
JournalpostID: 17/1787
Saksbehandler: Irene Johansen
Dato: 23.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
036/17	Formannskapet	07.06.2017
018/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Startlån til viderefordeling

Sammendrag:

Etter søknad har Grane kommune mottatt bevilgning på kr 2.000.000 fra Husbanken i form av startlån til videretildeling. Lån gis med flytende rente som serielån med totalt 20 års løpetid hvorav 0 år er avdragsfrie. Kommunen kan bes om fastrente.

Startlån skal bidra til at svakstilte grupper skal kunne etablere seg i egen bolig. Det er en økonomisk behovsprøvd låneordning som kan gis til husstander som har problemer med å oppnå fullfinansiering i det private kredittmarkedet på grunn av inntekt/og eller manglende egenkapital.

Jfr. nye regler hos Finanstilsynet vil ikke bankene godta NAV som delfinansierer ved inngåelse av lån. Vi har erfart at det vil komme søknader der det etterspørres full finansiering. Mange vil også ha behov for startlån i tilfeller der det er nødvendig med refinansiering for å unngå tvangssalg av hus. Grane Kommune hadde 783 000,- disponibelt for videre utlån pr. dags dato. Vi har saker som er under vurdering og som ikke er behandlet. Erfaringsmessig vil det ikke bli aktuelt med tilsagn i alle sakene. Men det vurderes likevel å være behov for nytt låneopptak. Det er en del søkere som venter på å få sine saker behandlet, og det har vært forespørsel fra personer som ikke enda har kommet med søknad.

Startlån kan være et godt virkemiddel for å øke gjennomstrømming i kommunale boliger. Det vurderes også å være et virkemiddel for å få effekt av Bolyst satsing i Grane Kommune.

Vurdering:

Startlån er, nest etter bostøtte, det viktigste boligsosiale virkemiddel for å gi vanskeligstilte mulighet til å etablere seg i egen bolig. Det kan gi bedre gjennomstrømming i kommunale boliger. Egen bolig er dessuten ofte viktig i en rehabiliteringsprosess. Videre kan det være et godt virkemiddel for å få effekt av Bolyst satsing.

Rådmannens innstilling:

Grane Kommune tar opp lån i Husbanken med 2.000.000,- som skal benyttes til videretildeling av startlån.

Lånet nedbetales over 20 år.

Grane kommune

ArkivKode: FA - V50
Arkivsak: 14/187
JournalpostID: 17/1736
Saksbehandler: Torgar Eggen
Dato: 22.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
007/17	Administrasjonsutvalget	07.06.2017
037/17	Formannskapet	07.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Godtgjørelse til veterinærer som vikarierer på dagtid i Grane kommune

Sammendrag:

Grane og Hattfjelldal kommuner har hver sin kommuneveterinær, i tillegg til felles veterinær-vaktordning. De er begge fast ansatt i sin respektive kommune, og mottar lønn fra arbeidsgiver på lik linje med andre arbeidstakere. I tillegg til fast lønn krever de inn honorar hos den enkelte dyreeier de yter tjenester til. De er selv pliktige å innrapportere det de mottar i honorar til skattemyndighetene, da veterinærtjenestene skjer som selvstendig næringsdrivende.

Alle veterinærer som inngår i veterinærvaktordningen får utbetalt et sentralt fastsatt honorar pr. vakt. Honorarets størrelse varierer med tidspunkt for vakten, vakt på helligdag gir en større utbetaling enn vakt på en vanlig ukedag. All deltakelse i veterinærvaktordningen skjer som selvstendig næringsdrivende.

Eksterne veterinærer som bistår Grane og Hattfjelldal kommuner på dagtid, dvs. når en eller begge av våre kommuneveterinærer er fraværende, har fram til nå ikke mottatt lønn fra kommunene for å stille opp – de har kun fått inntekt fra eventuelle oppdrag den/de dagen(e) de har vikariert. Unntak fra dette er ferievikarer som kommer tilreisende langveisfra for å vikariere i 4 – 6 uker.

Det er som regel svært utfordrende å få eksterne veterinærer til å kjøre dagtid i Grane og Hattfjelldal, blant annet på grunn av lange avstander mellom gårdbrukene og til geografiske ytterpunkt, perioder med få oppdrag / lav inntjening, samt forpliktelser i forhold til egen veterinær-praksis i sin hjemkommune. I tillegg er det få veterinærer i vårt distrikt som kan forespørres ved behov for vikar.

Siden våre faste kommuneveterinærer er arbeidstakere og mottar lønn er de sikret inntekt også i perioder med få oppdrag. Men for øvrige veterinærer som stiller opp enkeltdager eller 2-5 dager oppleves dagens ordning som lite tilfredsstillende. Disse veterinærene har kostnader knyttet til ekstra reise, bolig etc., i tillegg til at de kanskje opplever tapt inntekt ved at de får færre oppdrag hos oss enn de kunne ha fått hvis de hadde blitt hjemme. Dette gjør det lite aktuelt å komme tilbake til oss neste gang vi har behov for vikar.

Selv om våre to kommuneveterinærer har vikariert endel for hverandre ved fravær etter forespørsel fra arbeidsgiver, har vi også opplevd at begge har vært fraværende samtidig. I enkelttilfeller har vi ikke fått tak i veterinær, noe som ikke er i samsvar med aktuell lovgivning innenfor veterinærordningen, og dette vil i tillegg oppleves som svært uheldig for kommunens dyreeiere.

På bakgrunn av nevnte forhold fremmer administrasjonen nå forslag om at det innføres godtgjørelse for arbeid på dagtid for eksterne veterinærer i Grane kommune. Administrasjonen mener at dersom slik kompensasjon innføres vil det bli enklere å få tak i veterinærvikarer, og dermed sikre dyreeierne en mer stabil tilgang på veterinær. Hattfjelldal kommune vil behandle likelydende sak i formannskapet 31. mai.

Vurdering:

Administrasjonen har fått tilbakemelding fra flere veterinærer som har hjulpet oss tidligere om at de ikke ønsker å stille opp på nytt, på grunn av at arbeid i vårt område som hovedregel har resultert i et økonomisk tap for dem. Hvis de økonomiske forutsetningene endres, for eksempel ved innføring av en fast godtgjørelse, vil situasjonen stille seg annerledes.

Størrelsen på kompensasjon har de ikke sagt noe om, men det vil være naturlig å vurdere størrelsen med utgangspunkt i fastlønnen til kommuneveterinærene i dag. Samtidig bør beløpet være et rundt tall, og en har derfor kommet til at kr. 1.000,- pr. dag for arbeid på dagtid i Grane og Hattfjelldal kommuner synes rimelig. Satsen er lik om den eksterne veterinæren kun arbeider i Grane eller Hattfjelldal kommune, eller om vedkommende har ansvar for begge kommunene. Beløpet er noe lavere enn hva kommuneveterinærene har i fastlønn i dag. En eventuell økonomisk kompensasjon for deltakelse i vaktordningen kommer i tillegg.

Når det tas inn øvrige vikarer i Grane og Hattfjelldal kommuner mottar vikaren lønn fra arbeidsgiver. Det er derfor naturlig at dette også bør gjelde for veterinærer som vikarierer selv om de er selvstendig næringsdrivende. Men istedenfor for at det inngås tidsbegrensede tilsetningskontrakter med selvstendige veterinærvikarer i Grane og/eller Hattfjelldal kommune er det mer naturlig at de får utbetalt en fastsatt godtgjørelse per dag de vikarierer, og som de selv er ansvarlig for å innrapportere til skattemyndighetene på lik linje med all annen inntekt de har.

Fram til nå har våre kommuneveterinærer stilt endel opp for hverandre uten noen form for økonomisk kompensasjon. Spørsmålet er om ordningen skal baseres på dette også framover, eller om også de bør motta en ekstra kompensasjon for å stille opp ekstra i en annen kommune. Kan Grane kommune som arbeidsgiver forvente at kommuneveterinærene, som er ansatt som veterinær i hver sin kommune, også skal stille opp som veterinær i den andre kommunen uten noen form for kompensasjon bare fordi vi er ett veterinærdistrikt i forhold til veterinærvaktordningen? Svaret på spørsmålet bør være nei – ikke nødvendigvis. Når en av kommuneveterinærene stiller opp for den andre etter avtale med arbeidsgiver, stiller de i realiteten opp for den andre kommunen, dvs. at f.eks. Grane kommune leier inn kommuneveterinæren i Hattfjelldal ved egen kommuneveterinærs fravær. Hvis kommuneveterinæren i Hattfjelldal da ikke ønsker eller har anledning til å stille opp, må Grane kommune forsøke å finne andre løsninger – for eksempel ved å leie inn ekstern veterinær.

Siden Grane og Hattfjelldal er nabokommuner er det naturlig at vi spør hverandre om hjelp, spesielt siden vi har felles veterinærvaktordning. Begge kommuneveterinærene inngår i vaktordningen, og er dermed kjent i distriktet. Men dette alene tilsier ikke at vi som arbeidsgiver bør pålegge våre kommune-veterinærer en ekstra byrde ved å kjøre begge kommunene uten at de selv samtykker.

Med tanke på at kommuneveterinærene mottar fast lønn fra arbeidsgiver bør størrelsen på kompensasjonen for å ta begge kommunene på dagtid ses i sammenheng med dette. En kompensasjon i størrelsesorden kr. 500,- pr. dag synes rimelig – beløpet er høyt nok til at den enkelte kommuneveterinær ser at arbeidsgiver verdsetter at de stiller opp, samtidig som beløpet ikke vil påføre arbeidsgiver høye ekstrakostnader.

Rådmannens innstilling:

Grane kommune vedtar at det innføres følgende godtgjørelse for arbeid på dagtid i Grane kommune som veterinærvikar:

1. Hvis kommuneveterinæren i Hattfjelldal kommune leies inn som vikar for Grane kommunes veterinær, gis det en økonomisk godtgjørelse på kr. 500,- pr. dag.
2. Øvrige veterinærer som leies inn som vikar for Grane kommunes veterinær gis en økonomisk godtgjørelse på kr. 1.000,- pr. dag.
  - a. Det gis ikke ytterligere godtgjørelse ved arbeid i Hattfjelldal kommune i samme tidsrom, dvs. at veterinærvikaren kun vil motta kr. 1.000,- i samlet godtgjørelse pr. dag. Dette betyr at dersom innleid vikar jobber både for Grane og Hattfjelldal kommuner, reduseres kostnaden til kr. 500,- for hver kommune.
  - b. Veterinærvikarer som gis tidsbegrenset tilsetningskontrakt i Grane kommune lønnes i samsvar med tilsetningskontraktens vilkår.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
038/17	Formannskapet	07.06.2017
021/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Eiendomsskatt, videreføring

Trykte vedlegg:

23.05.2017	55030	Fastsettelse av eiendomsskattetakster for bygninger eks. verker og bruk i Grane kommune (L)(17872)
23.05.2017	55031	Kriterier for taksering i Grane kommune 2017
23.05.2017	55032	Lov om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova) - 2. kapitlet. - Skattepliktige eigedomar

Sammendrag:

I Grane kommune har generell eiendomsskatt på all fast eiendom vært innført siden 01.01.2009, Jfra Eiendomsskattelova § 8 A-3 skal det være ei allmenn taksering i kommunen kvart tiande år. Det må derfor tas stilling til hvorvidt eiendomsskatten skal videreføres etter de 10 første år.

Kommunestyret må velge hvorvidt eiendomsskatten skal videreføres.

Kommunestyret må velge hvilken metode jfr loven som skal benyttes.

Arbeidet er ressurskrevende. Det er en utfordring, for ikke å si, umulig med dagens ressurser og oppgavevolum å utføre takseringsarbeider, saksbehandling og kommende/forventede klagebehandling.

Relevante bestemmelser i eiendomsskatteloven:

- HOVEDREGEL – esktl. § 8 A-3 (2) *Det skal vere ei allmenn taksering i kommunen kvart tiande år.*
- UNNTAK 1 – esktl. § 8 A-3 (2) *Dersom det ligg føre særlege tilhøve, kan kommunestyret avgjere at ny taksering skal skje tidlegare eller seinare enn dette, men ikkje seinare enn tre år etter at siste allmenne taksering skulle ha skjedd.*
- UNNTAK 2 – esktl. § 8 A-4 *I staden for ny allmenn taksering kan kommunestyret gjere vedtak om auke av det verdet (taksten) som eigedomen blei sett til ved den siste allmenne takseringa for utskrivning av eiendomsskatt..... Auken kan skje stegvis over fleire år, men må ikkje vere meir enn 10 prosent av det opphavlege skattegrunnlaget for kvart år etter 10-årsfristen for den siste allmenne takseringa.*

Vedr. unntak 2 over: Det er ingen begrensning i hvor mange år på rad en kommune kan foreta kontormessig oppjustering av takstene, men kommunen/nemnda må sørge for at ingen takster overstiger antatt omsetningsverdi i det enkelte året som takstene blir oppjustert for.

EKSEMPEL: Dette er relevant for oss.

En kommune hadde nye takster med virkning fra år 2009, og takstene har ved utløpet av år 2018 blitt benyttet for utskriving av eiendomsskatt i ti år. Dette vil være kommunens alternativer etter ovennevnte regler:

For det ellefte året - i dette eksempelet for året 2019 - er alternativene

- kommunen har nye takster, eller
- kommunen lar takstene stå urørt i ett, to eller tre år til - dvs. for årene 2019, 2020 og 2021, eller
- kommunen foretar kontormessig oppjustering av takstene fra 2009

For det tolvte året - her for året 2020 - er alternativene

- kommunen har nye takster, eller
- kommunen lar takstene stå urørt i ett eller to år til - dvs. for årene 2020 og 2021, eller
- kommunen foretar kontormessig oppjustering av takstene fra 2009

For det trettende året - her for året 2021 - er alternativene

- kommunen har nye takster, eller
- kommunen lar takstene stå urørt i ett år til - dvs. for året 2021, eller
- kommunen foretar kontormessig oppjustering av takstene fra 2009

For det fjortende året - her for året 2022: Takstene fra 2009 kan etter reglene ikke stå urørt.

Alternativene

- kommunen har nye takster, eller
- kommunen foretar kontormessig oppjustering av takstene fra 2009

Ønsker kommunestyret ikke å foreta kontormessig oppjustering i det fjortende året eller påfølgende år, må nye takster benyttes for utskriving av eiendomsskatt.

Vurdering:

Grane kommune må i 2017 ta stilling til om hvorvidt eiendomsskatt skal avvikles eller videreføres fra 2019. Ved eventuell videreføring av eiendomsskatt, må metode vurderes, og avgjøres med tanke på forberedende budsjettering og arbeider i forkant av videreføringen.

Ved fjerning av eiendomsskatt på fast eiendom mister kommunen inntekter, (for 2016 var summen 2.417.826,-) som skal brukes til å opprettholde de kommunale tjenester som ytes i dag. Dette er en betydelig inntekt for Grane kommune. Administrasjonen anser det å være en uaktuell problemstilling.

Metodikk:

Ved videreføring av eiendomsskatten er det flere metoder som kan benyttes, med ulike konsekvenser.

1. Hovedregelen: Allmenn taksering hvert 10 år, der all fast eiendom takseres på nytt, og takstgrunnlag kan vurderes på nytt. Dette vil fange opp en oppdatert markedsverdi på skatteobjektene, samt fange opp objekter som er endret, feilført eller av annen grunn ikke stemmer overens med kommunens data. Det blir en kvalitetsheving, der markedsverdien blir oppdatert, og likebehandlingsprinsippet bevares godt.
2. Unntak 1: Eiendomsskatten kan vedtas å videreføres slik den er, uten endringer, og gjenta dette i inntil 3 år etter allmenn taksering skulle ha vært gjennomført. Etter 3 år må da enten hovedregelen eller unntak 2 brukes. Markedsverdien på skatteobjekter blir ikke oppdatert, og kvalitetsheving blir ikke gjort på samme måte. Likebehandlingsprinsippet blir ikke opprettholdt optimalt.

3. Unntak 2: Det kan gjennomføres kontormessig oppjustering av takstene, med inntil 10% per år. Dette må gjøres for alle objekter, og skal ikke overskride markedsverdi. Markedsverdien kan bli noe oppdatert, kvalitetsheving blir ikke gjort. Likebehandlingsprinsippet blir ikke opprettholdt optimalt.

Det er åpnet for bruk av formuesgrunnlaget for boligeiendom som utgangspunkt for utskrivning av eiendomsskatt på denne boligtypen, men det er unntak her som uansett må takseres på vanlig måte, og formuesgrunnlaget er enda noe ukorrekt, så dette alternativet er ansett for unøyaktig per nå, og tas ikke med i vurderingen.

Siden 2009 har fast eiendom i Grane kommune hatt en stigende prisutvikling, og denne vil da gjenspeiles mer korrekt ved en allmenn taksering, enn ved alternativene ved unntak av hovedregelen.

At kvaliteten heves innebærer at vi får ryddet opp i en del forhold som kanskje har unnsloppet over årenes løp, og fange opp feil og mangler. Dette antas å resultere i økte inntekter, og et bedre grunnlag for riktige takster, samtidig som det sikrer likebehandling av alle. Her vil også avdekkes eventuelle ulovlige bygg, for videre oppfølging. Bygningsbasen til kommunen blir da sjekket mot dagens situasjon.

Det anbefales å videreføre eiendomsskatten, da det blir utfordrende å kutte i overkant av 2,4 millioner fra kommunens budsjett. Det anbefales også at dette gjøres etter hovedregelen, med allmenn taksering, slik at takster blir oppdatert i forhold til markedspris, og at kvaliteten blir hevet.

Tabellen viser eksempel på økonomiske konsekvenser av ulike metoder.

Objekt:	Markedsverdi 2009/ny taksering 2019 (40% stigning) (Allmenn taksering)	Inntekt E-skatt uten endringer (4%)	Inntekt E-skatt Kontorjustering maks 10%	Inntekt E-skatt ved allmenn taksering:
Bolig 2019 200 m2	1 000 000,-/1 400 000,-	4 000,-	4 400,-	5 600,-
Fritidsbolig 2019 50 m2	350 000,-/490 000,-	1400,-	1540,-	1960,-

Merinntekt totalt med 40%/10% justering i takstgrunnlaget, per år: 960 000,-/240 000,-

For årene videre blir inntekten ved allmenn taksering stående fast i tiårsperioden, men kan justeres ved promillesatsen, der maks økning per år er 2 promille, og maks promillesats totalt er 7.

Ved kontorjustering vil man kunne øke takstgrunnlaget med maks 10% hvert år, og her er i utgangspunktet ingen begrensning i år man kan gjøre dette, men likebehandlingsprinsippet blir nok fort kompromittert, da økningen vil justere takstgrunnlaget ujevnt. (For eksempel blir ikke oppussing, renovering, eller andre endringer fanget opp i takstgrunnlaget. Dette fører til at det blir stor

forskjellsbehandling, og takstene vil ikke gjenspeile markedsverdien riktig.)

Det må påpekes at statistisk har boligprisene økt fra ca. 15 200 per m² til ca. 27 000 per m² fra januar 2008 til mars 2017, (Nordland utenom Bodø) noe som tilsvarer nesten 80 % prisvekst. Administrasjonen har lagt til grunn 40 % prisvekst i Grane. I tillegg vil altså matrikkeldata, boligbaser, ulovlige bygg, feil oppsatte bygg, andre forhold bli korrigert og fanget opp i en slik prosess, slik at kvaliteten på kommunens data blir riktige.

Dette vil utgjøre en betydelig kvalitetsheving for Grane kommune i tillegg til at markedsverdiene på fast eiendom gjenspeiles riktig, og likebehandlingsprinsippet holdes

Praktisk gjennomføring:

Det er urealistisk for kommunen å ha bemanning som er dimensjonert for at vi hvert 10. år skal utføre eiendomstakstarbeid. Slikt arbeid kjøpes normalt av konsulent eller oppdimensjoneres ved behov det aktuelle året slikt arbeid skal foregå.

Et eventuelt takseringsarbeid forutsetter ekstra ressurser til: takseringsarbeider, samt behandling av dataene som kommer inn fra takseringsarbeidet. Det anbefales å sette av 1 674 000,- til takseringsarbeider i 2018, til mannskap, kursing og noe utstyr. Mannskap til taksering er tenkt å dekke 8 personer over 5 måneder 2 til registrering og organisering av de 6 andre som skal danne 3 takserings-lag, pluss sosiale utgifter, kursing og utstyr. Fordeling av utgifter i tabell.

Oversikt over kostnader: Lagt til grunn et snitt på 10 års ansiennitet, stillinger uten særskilt krav til utdanning, da dette blir intern opplæring. Sats for årslønn: 354 200,-. Kjøregodtgjørelse kommer på ca. 100 000,- ved 80 km kjøring per dag. Mobilutgifter ved kompensasjon, noe utstyr som refleksvester, målebånd/avstandsmålere må kjøpes inn, samt noe merkantilt utstyr. Kursing blir i underkant av 26 000,- for de som skal utføre taksering.

Fagarbeidere lønn 5 mnd.	354 000 per år *8 personer /12mnd *5mnd	=1 180 000
Sosiale kostnader	1 180 000*1.27	=318 000
Kjøregodtgjørelse, kurs kompensasjon for telefonbruk, og diverse utstyr til måling	Kjøregodtgjørelse ca 100 000,- Telefonbruk, diverse utstyr, kurs. Rund sum.	=176 000
Total kostnad 2018:		=1 674 000

Da eiendomsskatten ble innført i 2009, var det avsatt kr 700 000,- for samme type jobb som vi nå fremmer sak på.

FS-045/08 Vedtak:

Finansiering:

Kr. 500.000 stilles til disposisjon fra invest. budsjett 1.300 EDB 2008 beregnet til ny hjemmeside ved at dette tiltaket utsettes.

Kr. 201.000 stilles til disposisjon fra ubundet investeringsfond 253.99.100 EDB.

Sum midler til finansiering kr. 701.000.

Det må også settes av ressurser til 2019, da første året nok vil innebære noe mer ekstra oppfølging av klagesaker og forespørsler.

Annet:

Det forutsetter også at en eventuell revisjon av kriterier for taksering blir utført av skattetakstnemnda før takseringen skal gjennomføres, altså i løpet av 2017. En revisjon er sterkt anbefalt av KS-E. Det finnes mange kurs om eiendomsskatt, der KS har regi, som nemnda og takstmenn vil ha gode utbytter av, disse bør også gjennomføres i 2017 for skattetakstnemnda, og 2018 for takst-gruppen, ved videreføring av eiendomsskatt. Skattetakstutvalget har budsjett med utvalg generelt, ansvar 0120. Rådmannen vil ta dette opp i budsjettprosessen 2018/19.

Kostnadene ved en allmenn taksering, 1 674 000 tjenes inn via ekstrainntektene fra eiendomsskatten i løpet av mindre enn 2 år, allerede etter år 2 vil overskuddet være 246 000,- for kommunen. Etter tiårsperioden vil da kommunen ha tjent inn 7 926 000,- (ved fortsatt 4 promille) mer enn dagens nivå på takstene. Verdien av kvalitetshevingen på matrikkel og bygningsdata er vanskelig å sette pris på, men med dagens ressurser er det hevet over enhver tvil at dette vil utgjøre betydelige fremskritt.

Konsekvensene av å ikke gjennomføre allmenn taksering, vil være:

At verdiene på takstene ikke blir oppdaterte.

Det vil utvikles systematisk forskjellsbehandling. Dette vil øke mengden av klagesaker, av alvorlig grad.

Kvalitetssikringen av bygning- og eiendomsdata vil vanskelig gjennomføres uten å nedprioritere andre viktige oppgaver. Dette vil øke mengden av klagesaker av alvorlig grad.

Vi mister viktig inntekt til kommunen.

Når det gjelder krav til at takstgrunnlaget skal reflektere markedspris, og at det skal være likebehandling i bunn, er dette hjemlet klart i Lov om eidegdomsskatt for kommunane § 8 A-2 og 8 A-3. Om man skal fortsette med eiendomsskatt, fordrer det disse tiltakene for å gjennomføre, og dermed kostnadene som følger.

Rådmannens innstilling:

Grane Kommunestyret viderefører eiendomsskatten for fast eiendom i kommunen.

Som metodikk brukes hovedregelen, allmenn taksering av all fast eiendom.

For gjennomføring av takseringen, registrering og kvalitetsheving må det innarbeides 1 648 000 kr,- i budsjettet for 2018. Midlene tilføres rammeområde 4, teknisk, fra ubundne fond.

Arkivkode: FE-
Arkivsak: 09/3
JournalpostID 09/8
Saksbehandler: Arve Opsjøn
Dato 07.01.2009

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
001/09	Skattetakstutvalget	15.01.2009

Jfr. delegasjonsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 11.09.02 pkt.

Fastsettelse av eiendomsskattetakster for bygninger eks. verker og bruk i Grane kommune

Trykte vedlegg: Notat fra avd. for teknisk/næring v. T.R.M

Utrykte vedlegg: Kommunestyresak KS-004/08 Det tas sikte på innføring av eiendomsskatt i Grane kommune.
Kommunestyresak KS-030/08 Innføring av generell eiendomsskatt i Grane kommune fra 2009 – fastsettelse av vedtekter, godkjenning for bruk av besiktigelsesmenn og økonomiske rammer.
Kommunestyresak KS – 057/08 Budsjett 2009, øk.plan 2009 – 2012.
Det Kgl. Finansdepartementets skriv av 12.06.2007 Eieendomsskattelova – utvidelse av virkeområdet – fritak for jord- og skogbruk m.v.

Sammendrag:

Kommunestyret har i tråd med Lov om Eieendomsskatt vedtatt å innføre generell eiendomsskatt for all fast eiendom i Grane kommune fra og med 2009. I den anledning er oppgaven med registrering, besiktigelse og registrering tillagt avd. for teknisk/næring som er gitt fullmakt til å engasjere besiktigelsesmenn samt å anskaffe nødvendig IT-utstyr og programvare for å kunne håndtere oppgavene.

I forbindelse med budsjett for 2009 og økonomiplanen er det fra kommunestyret vedtatt en inntektsmålsetting på kr. 3.000.000 for eiendomsskatt i tillegg til skatt for verker og bruk.

Registreringsarbeidet er nå gjennomført gjennom innhenting av informasjon og besiktelser er gjennomført. Det er sendt ut ca. 2.000 brev med orientering til aktuelle eiere med mulighet for å gi tilbakemelding ved evt. feil eller andre spørsmålsstillinger.

Ved gjennomgang av verdivurderinger ut fra den informasjon som er innhentet har det vist seg at særlig når det gjelder forhold til omsetningsverdi for boliger sentralt vil verditaksten vår bli for lav. For øvrig er det behov for å foreta mindre takstmessige justeringer for å kunne nå kommunestyrets målsetting. I h.h. til byskattelovens § 5 skal eiendommens omsetningsverdi ved fritt salg ligge til grunn for skattetaksten.

I prosessen er likebehandlingsprinsippet vektlagt i tråd med love og forskrift.

Uten justeringer i tråd med forslag fra teknisk/næring vil skatteinntektene anslagsvis beløpe seg til kr. 1.892.000, med endringene vil det anslagsvis utgjøre kr. 2.841.604 ved en skattesats på 4

promille – dette er i underkant av målsettingen i kommunestyret. Notat fra teknisk/næring inneholder forslag til endring av kvm. sats og sonesats.

Andre forhold:

- Særlig om beskatning av boligdel av landbrukseiendom, herunder utleiehytter: Høyesteretts kjæremålsutvalg ha i Rt. 1991-797 uttalt at gårdsbruk i eiendomsskatteloven ikke omfatter våningshus med passende tomt. Våningshus med tomt går ikke inn under særbestemmelsene for gårdsbruk.
- Uttalelse fra Finansdep., bl.a. under henvisning til Ot-prp. Nr. 77 (2005-2006) – Av bygninger på jord- og skogsbrukseiendom kan kommunestyret bare gjøre fritak for driftsbygninger. Alle boligenheter på en landbrukseiendom vil måtte behandles som tilsvarende eiendommer i kommunen. Dette gjelder uansett om det er eieren eller andre som bruker boligen.
- Bolig og hytte som er en del av landbrukseiendommen holdes utenom skattefritaket selv om denne eiendomsdelen ansees som ubetydelig.
- Finansdepartementet antar det ved fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget for våningshus med naturlig arrondert tomt på landbrukseiendom skal tas hensyn til delingsforbud og konsesjonsplikt.
- Kommunen er part i saken om eiendomsskatt. Formannskapet har dermed klagerett i forhold til skatteutvalgets vedtak, men har ikke instruksjonsmyndighet.
- Forvaltningsloven gjelder ikke i saker om eiendomsskatt. Man kan imidlertid klage til overskattetakstutvalget som har avgjørende myndighet.

Fritak:

I eiendomsskattelovens § 5 fremgår hvilke eiendommer som skal fritas for eiendomsskatt. Dette gjelder i hovedsak statlige og kommunale eiendommer.

I eiendomsskattelovens § 7 fremgår eiendommer som kan fritas. Kommunestyret kan helt eller delvis fritas visse eiendommer for eiendomsskatt. Dette gjelder bl.a. eiendommer eid av stiftelser eller institusjoner hvis formål er til nytte for kommunen, fylket eller staten, bygninger med historisk verdi. Boliger kan fritas, men bare de første 20 år. Kommunestyret har ikke vedtatt fritak etter lovens §7.

Det er for øvrig ikke anledning til å inngå individuelle avtaler om fritak - §7 fastlegger når kommunestyret kan gi fritak.

Bunnfradrag:

Kommunestyret kan vedta bunnfradrag for bolig og fritidseiendommer, lovens §7. Bunnfradrag må vedtas i forbindelse med budsjettbehandlingen. Dette skal være likt for alle boliger – det er ikke fastsatt nivå for bunnfradrag. Kommunestyret har ikke vedtatt bunnfradrag.

Vurdering:

Taksering av bygninger i Grane kommune er gjennomført ved bruk av besiktigelsesmenn under veiledning av ansvarlige i avd. for teknisk/næring. Nødvendig informasjon for verdsettelse for beskatning er dermed innhentet og registrert. Grunnlaget for utskriving av eiendomsskatt skulle dermed være forsvarlig dokumentert. Verdi grunnlaget som skal være basert på objektiv vurdering av oppnåelig pris ved fri omsetning er etter vår vurdering satt for lavt med tidligere

vedtatte kriterier. Dette sammen med at man i tillegg ikke kan oppnå kommunestyrets inntektsmål uten tilpasninger.

De foreslåtte endringer ivaretar fortsatt lovens bestemmelser også i forhold til likebehandling. Kriteriene bør dermed justeres i tråd med notat/forslag fra avdeling for teknisk/næring. Med de foreslåtte tilpasninger vil eiendomsskattebeslutningen i Kommunestyret kunne gjennomføres tilnærmet vedtatt inntektsmål.

Rådmannens innstilling:

Kriterier for verdisetting endres i tråd med forslag fra teknisk/næring som er basert primært på den verdi bygningene har ved fri omsetting. Disse vil dermed fastsettes som grunnlag for verditakst for beregning av eiendomsskatt for den enkelte bygning.

Kommunestyret har ikke vedtatt fritak etter eiendomsskatteovens §7 eller bunnfradrag etter §11 i loven. Fritak gjelder dermed bare eiendommer beskrevet i lovens §5.

15.01.2009 Skattetakstutvalget

Behandling:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

SKA-001/09 Vedtak:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt med følgende tillegg :

- Reviderte kriterier følger vedtaket
- Når skattekravet utsendes til skatteyterne følger beregningsskjema til orientering.
- Oversikt over skattetakstene oversendes skattetakstutvalgets medlemmer for kvalitetssikring av resultat.

Kriterier for taksering i Grane kommune, revidert etter kommunestyrets behandling.

Skattetakst gjelder i 10 år, jfr. Lov om Eigedomsskatt § 33.

I tiden mellom de alminnelige takseringer skal omtaksering skje når:

- * Det har foregått deling av eiendommen.
- * Når bygg er revet eller ødelegges av brann el.lign.
- * Når det på eiendommen er oppført nye bygg som antas å ha en verdi på minst kr. 10.000.

Formannskapet eller den skattepliktige kan kreve særlig verdsettelse (taksering) når eiendommen ved særlige forandringer antas å være vesentlig øket eller redusert i verdi. Når den skattepliktige krever ny verdsettelse må vedkommende dekke omkostningene – kommunen gjennomfører i tilfelle taksten.

Krav om ny verdsettelse/takst må være fremsatt før 1. november, og vil gjelde først fra det påfølgende skatteåret.

Skattesats:

Kommunestyret fastsetter hvert år i forbindelse med budsjettet den/de skattesatser som skal brukes ved utskriving for det kommende skatteår.

Takseringen gjennomføres ved oppmåling og utvendig besiktigelse.

Boligbygg, kontor/forretning, hotell/restaurant, leiligheter.

1. Byggeår

- Bygningene får tildelt faktorer etter byggeår.
- Bygg ferdigstilt før 1950
- Bygg ferdigstilt 1950 – 1967
- Bygg ferdigstilt 1967 – 1978
- Bygg ferdigstilt 1978 – 1987
- Bygg ferdigstilt 1987 – 1997
- Bygg ferdigstilt fra 1997 –

Disse årstallene tar utgangspunkt i byggeskikk og bygnings forskrifter.

Bygninger – standard/hevd (Veiledende indre faktor med utgangspunkt i alder)

◆ Bygninger ferdigstilt før 1950:	0,4
◆ Bygninger ferdigstilt i tidsrommet 1950-1967:	0,6
◆ Bygninger ferdigstilt i tidsrommet 1967-1978:	0,7
◆ Bygninger ferdigstilt i tidsrommet 1978-1987:	0,8
◆ Bygninger ferdigstilt i tidsrommet 1987-1997:	0,9
◆ Bygninger ferdigstilt etter 1997:	1,0

- ◆ Fremskredet forfall vurderes som restaureringsobjekt som får indre faktor ned til 0,4

- ◆ Rivningsobjekt med frakoblet vannforsyning og strøm kan settes til bygningsverdi 0. Tomt takseres.

2. Faktorjustering indre faktor. (IF)

Faktorjustering i forhold til kvalitetsheving eller senking. Dette kan komme som følge av restaurering, tilbygg, vedlikehold eller mangel på dette.

- ◆ Er deler av bygningsmassen restaurert/renovert må en se på hvor stor del av bygningsmassen som er standard- eller kvalitetshevet i forhold til totalmassen, og ut fra det foreta en faktorjustering.
  - + 0,05: godt vedlikehold (skiftet tak, vinduer, kledning, etterisolert)
  - + 0,1/+0,15: bygd ut/endret + godt vedlikehold
  - + 0,2: veldig mye er gjort (totalrenovert)

I de tilfeller hvor bygningsmassen krever til nødvendig vedlikehold reduseres faktor i forhold til hva det vil koste å utbedre de påpekte mangler.

- -0,05 : generelt dårlig vedlikehold
- -0,1/- 0,15: framskredet forfall
- 0,4 : bygningsmasse av dårlig forfatning, og krever totalreovering
- 0,0 - 0,4 :bygningsmasse som nærmer seg rivningsstatus
- Nødvendige mangler må dokumenteres gjennom kommentarer fra besiktige

3. Generell standard

◆ Høy standard	1,2
◆ Normal standard	1,0
◆ Lav standard	0,8
◆ Restaureringsobjekt	0,4
◆ Rivningsobjekt	0,0

Standard på bygg sett i forhold til byggeår.

4. Etasjefaktorer

◆ Boliger, leiligheter og fritidsboliger:

- Hovedetasje 1 1,0
- Øvrige hovedetasjer: 0,8
- Loft: 0,2
- Underetasje: 0,5
- Kjeller: 0,2

◆ Terrassehus, boligblokker:

- Hovedetasjer: 1,0
- Loft: 0,2
- Underetasje: 0,5
- Kjeller: 0,2

◆ Øvrige bygningsgrupper

- Hovedetasjer: 1,0
- Loft: 0,2
- Underetasje: 0,8
- Kjeller: 0,4

5. Bygninger med fravikende kvm pris

- ◆ Garasjer 1500,- pr m²
Gjelder garasjer i bolighus og frittstående garasjer.
- ◆ Carporter 500,- pr m²

- Brakkerigger 500,- pr m²
- Ute boder/uthus 1500,- pr m²
- Lager 1500,- pr m²
- Naust 1500,- pr m²
- Rivningsobjekter 0,- pr kvm (Tomt takseres)

Spesielle eiendommer legges fram for nemnda som enkeltsaker.
Årsak til eventuelle avvik skal alltid begrunnes.

6. Ytre faktor. (YF)

- Konesjonspliktige landbrukseiendommer med tilhørende takstberettiget bygningsmasse gis YF på 0,5.

7. Takst på tomteareal

Dersom tomteareal bolig/næring ikke eksisterer i eiendomsregisteret settes dette til 1 da. Pris pr da. er satt til 25000.-

8. Kvadratmeterpris

Pris pr kvadrat for boliger, kontor/forretning, industri/verksted, hotell/restaurant, leilighet som grunnlag for verdiberegning:
Kr. 5000,- pr kvm.

9. Sonefaktor

Faktoren vil fremkomme som eventuelt fratrekk i ytre faktor. (YF)

Kommuneplanens arealdel gir grunnlag for sonefaktoren.

Sone 1: Hvit felt på kommuneplanens arealdel gis faktor 1

Sone 2: Resterende areal på kommunedelens arealdel gis faktor 0,8

Konesjonspliktige og aktive landbrukseiendommer gis ikke reduksjon for sonefaktor.
(se punkt 6)

Fritidsbolig

- Aldersfaktor benyttes ikke.
- Høy standard fritidsbolig 1,2
- Nyere fritidsbolig (nyere eller fremstår som ny) 1,0
- Eldre fritidsbolig 0,8
- Restaureringsobjekt 0,4
- Rivningsobjekt 0,0

Med fritidsbolig menes alle bygg som er registret i Matrikkelen* som Fritidsbolig.

Med fritidsbolig menes også våningshus som benyttes som fritidsbolig.

Kvadratmeterpris

- Pris pr m² for fritidsboliger som grunnlag for verdiberegning Kr. 7.000.-

Strøm og/- eller kjørbare veg

- Gis + 0,05 dersom det er innlagt strøm og/- eller kjørbare veg frem til fritidsbolig
(gjelder ikke dersom aggregat)

Takst på tomteareal fritid

- Dersom tomteareal fritidsbolig ikke eksisterer i eiendomsregisteret, settes dette til 1 da. Pris pr da. er satt til 25000.-

Fritak

- Eiendommer som skal ha fritak jf. § 5 i Lov om eiendomsskatt til kommunene.
- Eiendommer som kan ha fritak jf. § 7 i Lov om eiendomsskatt til kommunene.
Boliger ferdigstilt etter 2005 får fritak i 5 år fra ferdigstillelse, jfr. § 7c.
- Eksempelvis kan lag og foreninger gis fritak
- Bare kommunestyret kan gi fritak i slike tilfelle (§7)

*Matrikkelen: Norges nasjonale eiendomsregister, inneholder oversikt over eiendommer, eiendomsgrenser, adresser og bygninger.

Grane kommune

ArkivKode:
Arkivsak: 07/404
JournalpostID: 17/1605
Saksbehandler: Tone Larsen
Dato: 11.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
039/17	Formannskapet	07.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Forslag til vedtektsendring LVK, Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar.

Trykte vedlegg:

11.05.2017   54822   LVK - høring - landsstyrets forslag til vedtektsendringer

Sammendrag:

LVKs landsstyre inviterer medlemskommunene til å komme med innspill og synspunkter til forslag på endringer i vedtekene.

Disse vil så bli vurdert av landsstyret før landsstyret utformer endelige forslag til vedtektsendringer til landsmøtet 2017.

Høringsfristen er satt til 6. juni 2017, en dag etter formannskapet møte. Administrasjonen ber om utsettelse av fristen for Grane kommune. Det er kun innvilget utsettelse fram til 7. juni, umiddelbart etter behandling av saken.

Vedlagt følger saksutredning og vedtektsendningsforslag som er kommet fra LVK:

Landsstyret har vurdert behovet for vedtektsendringer, særlig på følgende tre områder:

- Situasjonen der et landsstyremedlem går ut av kommunen i valgperioden
- Innstilling på valgkomite
- Tidspunkt for landsmøte

Vurdering:

Rådmann har ingen kommentarer til LVKs utredning, utover at forslag til vedtektsendringene er å ansees som valgtekniske endringer.

Landsmøtet av holdes hvert 2. år, det drøftes om det bør sees i sammenheng med valgår for kommunevalg og stortingsvalg.

Sekretariatet er bedt om å utrede hvorvidt man bør flytte landsmøte til partallsår, med den konsekvens at man da arrangerer landsmøte det året del ikke er kommune- eller Stortingsvalg. Tidspunkt for landsmøte har vært diskutert flere ganger i landsstyret. Landsstyret er enstemmig av den oppløtning at landsmøtene bør avholdes før lokalvalget, slik at viktige LVK søker kan bli en del av valgkampen.

Rådmannens innstilling:

Grane kommune slutter seg til de vedtektsendringer som presenteres av LVK i mail av 9. mai 2017.

Grane kommune

ArkivKode: FA - K00
Arkivsak: 17/166
JournalpostID: 17/1633
Saksbehandler: Tone Larsen
Dato: 12.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
021/17	Nærings- og naturforvaltningskomite	23.05.2017
040/17	Formannskapet	07.06.2017
017/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Innføring av fjelloven i Grane kommune.

Trykte vedlegg:

11.05.2017   54817   170314_uttalelse troms fylkesting om ny
forvaltningsordning_35 for 5 mot

Bakgrunn og USS sin vurdering:

Kommunene i Troms og Nordland som er tilsluttet USS (Utmarkskommunenes sammenslutning) har gått i prosess med innføring av fjellova. Saksgrunnlaget er utarbeidet av sekretariatet for USS. Fylkestinget i Nordland har gitt uttalelse fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne, Venstre og Kristelig Folkeparti - Forvaltningen av statens grunn i Nordland må gjennomgås. Denne ligger vedlagt.

USS skriver:

Store deler av statsgrunnen i Nordland og Troms forvaltes i dag av Statskog SF, som grunneier. Statskog SF eier om lag 59 000 km² av landarealet i Norge og ca. 13 000 km² ligger i Troms fylke og 17 000 km² i Nordland fylke. Innenfor dette eiendomskomplekset er det statsgrunn, der gårdbrukere i Nordland og Troms har rettigheter på allmenningsrettslig grunnlag. Det er blant annet slått fast i Utmarkskommisjonens dommer. [dersom det er avgjørelser som berører kommunen, innta følgende: se nedenfor i punkt 4.3.]

Fjellova § 1 regulerer hva og hvor loven gjelder. I § 1 heter det:

«Føresegnene i lova her gjeld for statsallmenningane.

Kongen kan ta avgjerd om at lova heilt eller delvis skal gjelde også for andre område som tilhører staten.

For skogsdrift og hogstrettar i skog gjeld lova ikkje.

Rettar i statsallmenningane i kraft av særleg heimel går ikkje inn under lova.»

Det fremgår av første ledd i bestemmelsen at loven gjelder «statsallmenningane». I Ot.prp. nr. 32 (1973–74) heter det om dette:

«Spørsmålet om avgrensinga av området for lova har også ei anna side, nemleg den geografiske: Kva for eigedomar skal lova gjelde for? Det som er sagt i utkastet, og som også står i lova frå 1920 § 1, er at lova gjeld for statsallmenningane. Med dette meinest den umatrikulerte statsgrunn i Sør-Norge til og med Nord-Trøndelag fylke (jfr. stortingsvedtak 11. mars 1926). Elles gjeld lova ikkje, med mindre det måtte verte særskilt fastsett at den skal gjere det. Men skulle det bli rettsleg fastslått at noko av den umatrikulerte statsgrunn i Nord-Norge er statsallmenning, følgjer det av seg sjølv at lova dermed også gjeld for slike område. (...).» (Understreket her.)

For det tilfelle at det er statsgrunn i kommunen, vil uttalelsen over medføre at fjellova allerede gjelder. Denne rettsoppfatningen ble også lagt til grunn av Samerettsutvalget II (SRU II), som vurderte den rettslige status av statens grunn i Nordland og Troms i utrednings punkt 14.5.2.2:

«Etter Samerettsutvalgets syn kan det i dag legges til grunn at i den utstrekning statens eiendomsrett kan opprettholdes, må deler av statens grunn i Nordland og Troms anses som statsallmenninger i rettslig forstand fordi grunnen har de karakteristika som kjennetegner statsallmenningsgrunn.»

I fjellova § 1 annet ledd fremgår det at «Kongen» kan bestemme at fjellova skal gjelde også for andre områder som tilhører staten. Det innebærer at fjellova kan innføres for statsgrunn i Nordland og Troms ved vedtak som treffes av regjeringen.

I det følgende gjør vi kort rede for Lov om utmarkskommisjon for Nordland og Troms. Deretter, i punkt 4.3, omtaler vi kort de avgjørelser fra Utmarkskommisjonen som slår fast at det er allmenningsrettigheter i de aktuelle områdene med statsgrunn i Grane kommune. I punkt 4.4 går vi gjennom hvilken betydning avgjørelsene har for kommunen.

Ved Lov om utmarkskommisjon for Nordland og Troms av 1985, ble det opprettet en dømmende kommisjon med myndighet til å ordne rettsforhold, herunder fastsette grenser, mellom staten og andre for høyfjell og utmark i de to fylkene. I § 1 i loven het det:

«Det opprettes en dømmende kommisjon (utmarkskommisjonen) for å ordne rettsforholdene mellom staten og andre vedrørende høyfjellsområder og andre utmarksområder i Nordland og Troms fylker. Som staten regnes i denne lov også andre som forvalter eiendom på statens vegne.»

Kommisjonen bestod av fem faste medlemmer og to varamedlemmer (§ 3). I henhold til § 2 hadde kommisjonen følgende mandat:

«Kommisjonen har myndighet til ved dom med bindende virkning for alle vedkommende:

- 1. å fastslå om staten er eier av grunnarealer eller ikke,*
- 2. å fastsette grenser mellom statens grunnarealer og tilstøtende grunnarealer,*
- 3. å fastslå om bruksretter, herunder allmenningsretter, er til eller ikke på statens grunnarealer, og i tilfelle hvem som har bruksrett.»*

Det sentrale i denne sammenheng er at Utmarkskommisjonen hadde rettslig myndighet til å avgjøre om det på statsgrunn var opparbeidet allmenningsretter, nr. 3, altså om det også i Nordland og Troms er statsallmenning.

Fjellova § 1 annet ledd gir en adgang for å be Kongen – Regjeringen – om å treffe en beslutning om å godkjenne kommunes vedtak om at fjellova skal gjelde i kommunen, uten at det reises sak om hvorvidt statsgrunnen er statsallmenning. Selv om departementet skulle være uenig i kommunens prinsipale syn, kan det etter bestemmelsens annet ledd treffes vedtak om at fjellova skal gjelde. Slikt vedtak kan også treffes for eventuell statsgrunn i kommunen der Utmarkskommisjonen ikke har slått fast at det er allmenningsrettigheter.

Dersom det skulle være statsgrunn i kommunen der det ikke er slått fast at det er allmenningsrettigheter, vil kommunen be om at Regjeringen treffer etterfølgende vedtak om å godkjenne oppnevning av fjellstyre også for disse områdene, slik at *fjellova innføres* for disse områdene.

En følge av at fjellova gjelder i kommunen og at kommunen oppnevner fjellstyrer, er at inntekter som følger av loven skal gå inn i en fjellkasse som administreres av fjellstyret, jf. fjellova § 11 første ledd. Hovedregelen er at fjellkassen skal brukes til å styrke allmenningen, jf. § 11 tredje ledd. Dersom overskuddet i fjellkassen er større enn det som trengs til tiltak i allmenningen, kan overskuddet

benyttes til å styrke næringsgrunlaget i de bygdene som har rett til allmenningsbruk. Inntekter til fjellkassen er regulert i §§ 12, 21, 25 og 29 i fjellova.

I henhold til § 12 skal fjellkassen tilføres halvparten av tomtefesteinntektene fra hytter og hotell som staten har på allmenningsgrunnen. Videre skal inntekter ved bortleie av kulturbeite eller dyrkingsjord til andre jordbrukere enn de som er allmenningsberettiget, gå til fjellkassen, jf. § 21. Inntekter ved salg av jaktkort går også til fjellkassen, jf. § 25 og det samme gjelder ved løsning av fiskekort, jf. § 29. Reguleringen av inntekter til fjellkassen og hvordan inntektene kan disponeres, sikrer at inntektene som genereres på statsgrunnen tilbakeføres til allmenningen og lokalt næringsliv. Inntektene blir dermed værende lokalt og det vil bli en klarere sammenheng mellom inntektene som skapes lokalt og styrking av allmenningen(e) og lokalsamfunnene i tilknytning til denne/disse. Det er en målsetting at de inntekter som staten gjennom Statskog SF i dag mottar fra bruk og forvaltning av utmarksressursene på statsgrunn, tilfaller fjellstyret til lokalbefolkningens beste og uten kostnader for den enkelte kommune. Det er en forutsetning at vedtaket ikke fører til økte kostnader for de allmenningsberettigete.

Til arbeidet med NOU 2007: 13 A ble det innhentet opplysninger om Statskog SFs inntekter fra Nordland og Troms. Brutto omsetning i 2005 var 67,7 millioner kroner. I skriftlig svar fra landbruks- og matminister Dale til stortingsrepresentant Knag Fylkesnes (vedlagt) fremgår det at omsetningen i 2016 var 116,5 millioner kroner. Resultatet fra løpende drift i de to fylkene viser et overskudd på 10 millioner kroner, ikke medtatt engangsgevinster på 26,5 millioner kroner for skogvernerstatninger og salg av fast eiendom. Tallene viser at Statskog SF har store inntekter fra virksomheten i Nordland og Troms.

1. Rådmannens innstilling:

- Grane kommune vedtar å iverksette fjelloven ved å oppnevne et fjellstyre i henhold til fjellova § 3 første ledd. Fjellstyret skal administrere bruken av allmenningsrettighetene på statsgrunn i kommunen i henhold til fjellova § 3 annet ledd.
- Fjellstyret skal i henhold til fjellova § 11 disponere en fjellkasse der de inntekter som følger av fjellova skal inngå.
- Grane kommune vil gjennom dette vedtaket styrke det lokale selvstyre over utmarksressursene i kommunen. Det er en målsetting at de inntekter som staten gjennom Statskog SF i dag mottar fra bruk av disse utmarksressursene, tilfaller fjellstyret til lokalbefolkningens beste.
- Kommunestyret ber rådmannen underrette Statskog SF og Landbruks- og matdepartementet om vedtaket, med anmodning om snarlig dialog om den praktiske gjennomføringen av vedtaket.

Nærings- og naturforvaltningskomite 23.05.2017:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling vedtatt med 3 mot 1 stemme.

NNF- 021/17 Innstilling:

- Grane kommune vedtar å iverksette fjelloven ved å oppnevne et fjellstyre i henhold til fjellova § 3 første ledd. Fjellstyret skal administrere bruken av allmenningsrettighetene på statsgrunn i kommunen i henhold til fjellova § 3 annet ledd.

2. Fjellstyret skal i henhold til fjellova § 11 disponere en fjellkasse der de inntekter som følger av fjellova skal inngå.
3. Grane kommune vil gjennom dette vedtaket styrke det lokale selvstyre over utmarksressursene i kommunen. Det er en målsetting at de inntekter som staten gjennom Statskog SF i dag mottar fra bruk av disse utmarksressursene, tilfaller fjellstyret til lokalbefolkningens beste.
4. Kommunestyret ber rådmannen underrette Statskog SF og Landbruks- og matdepartementet om vedtaket, med anmodning om snarlig dialog om den praktiske gjennomføringen av vedtaket.

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkestinget
Møtedato: 14.03.2017
Utvalgssak: 3/17

Resultat:

Arkivsak: 17/4148-2
Tittel: UTTALELSER

Behandling:

Fylkesordfører viste til rammene rundt uttalelser ved å vise til reglement for fylkestinget § 19 d.

Fylkesordfører tok opp følgende uttalelse fremmet av SV, SP, H, FrP, KRF, AP, MDG og V:

Flere og gode lærere med desentralisert lærerutdanning

En rapport fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) i 2015 estimerte at Norge i 2020 vil mangle 3 430 grunnskolelærere. Rapporten sier ikke hvor denne lærermangelen vil komme. Mangelen er allerede sterkt merkbar i distriktskommuner og regioner uten tilbud om lærerutdanning. Uten målrettede tiltak vil den øke.

Universitetene og høyskolene strever med å rekruttere lærerstudenter. Studieplasser står tomme på universitetscampusene i Tromsø og Bodø. Om alle studieplassene i Nord-Norge var fylt med lærerkandidater, vil man likevel ikke klare å dekke landsdelens behov for lærere. Dette er urovekkende.

Den skolepolitiske debatten i Norge styres ofte av sentrumsområdenes behov. Krav om flere lærere i klassen og spesiell fagkompetanse hos enkeltlærere kan lettere imøtekommes der lærerutdanningene foregår, der studentene begynner sitt voksenliv og får sin første yrkespraksis. I drakampen om de nyutdanna lærerne ligger det dermed an til at skoler i distriktene blir tapere.

Det er godt dokumentert at personer som ellers ikke kan flytte til f.eks. Tromsø, Bodø eller Oslo for å studere på heltid, kan gjennomføre ei desentralisert utdanning med glans. Det er gledelig at UiT Norges arktiske universitet nå tilbyr desentralisert lærerutdanning i Alta, Hammerfest, Kirkenes og i Nord-Troms. Nord universitet har liknende tilbud i Nesna og Mo i Rana. Men store deler av landsdelen og det øvrige Norge får ikke trekke nytte av slik tilrettelagt lærerutdanning.

Troms Fylkesting ber UIT ta sitt ansvar og utvide tilbudet om lærerutdanning og etterutdanning til regioner som i dag har ønsket seg et desentralisert tilbud og som ikke har det.

Besøksadresse
Strandveien 13
Postadresse
Postboks 6600, 9296 TROMSØ

Telefon
77 78 80 00
Epost mottak
postmottak@tromsfylke.no

Bankgiro
4700 04 00064
Org.nr.
864870732
Internettadresse
www.tromsfylke.no

Debatt startet kl. 1443 til kl. 1518.

Votering behandling (37 representanter til stede):
Enstemmig vedtatt at uttalelsen skal behandles.

Votering:
Uttalelsen falt med 14 stemmer for og 23 stemmer mot.

Fylkesordfører tok opp følgende uttalelse fremmet av AP, SP, KRF og MDG

Ny forvaltningsordning for utmark i Nordland og Troms

Det vises til utredningen, *Den nye sameretten*, som ble overlevert justisminister Knut Storberget i 2007. Utredningen bygger i stor grad på Fjellovens bestemmelser når det gjelder forvaltningen av de fornybare ressursene.

Fjelloven har gjennom mer enn 40 år sikret allmennheten tilgang til skog og vann på statens grunn i alle fylker i Sør-Norge.

I Nord-Norge legger FINNMARKSLOVEN rammene for forvaltningen av statens grunn i Finnmark. Nordland og Troms er i en særstilling. Lokalbefolkningen er utelukket fra å være med på forvaltningen av utmarka i sine tradisjonelle bruksområder fra gammel tid.

Her har vi Statskog som eier og forvalter av utmarka. Lokalbefolkningen må betale dyrt for å bruke utmarka, og det blir også generert store inntekter fra salg av grus, tomtsalg, kraftverk mm. Utbyttet blir dratt inn i statskassa, og kommer i liten grad lokalmiljøet der verdiene blir skapt til gode. Vi er kjent med at det i 2015 ble tatt ut ekstraordinært utbytte fra Statskog ved salderingen av statsbudsjettet.

Fjelloven skal nå gjennomgås, og regjeringen har besluttet at Nordland og Troms ikke skal omfattes av gjennomgangen. Utvalget skal avgrense sitt lovforslag til regulering av det som er statsallmenninger i dag og som er underlagt fjelloven og statsallmenningsloven. Det inngår ikke i utvalgets mandat å vurdere utvidelser av lovenes geografiske dekningsområde. Regjeringen har konkludert med at eventuell ny lovgivning for forvaltning av grunneierrettigheter i hele det tradisjonelle samiske området og bruksrettigheter i Nordland og Troms ikke skal inngå som en del av utvalgets arbeid, men bli vurdert i forbindelse med oppfølgingen av Samerettsutvalgets utredning. Samtidig har utredningen altså blitt liggende i en skuff i ti år.

Det er behov for framdrift i en sak som har ligget på vent i lang tid.

Troms Fylkesting ber om at arbeidet med ny forvaltningsordning for utmark i Nordland og Troms prioriteres.

Debatt startet kl. 1521 til kl. 1525.

Votering behandling (37 representanter til stede):
Enstemmig vedtatt at uttalelsen skal behandles.

Votering:

Uttalelsen ble vedtatt med 32 stemmer for og 5 stemmer mot.

Fylkesordfører tok opp følgende uttalelse fremmet av H, FRP, KRF og MDG:

Ubemannet eller smart samferdsel

Troms Fylkesting ønsker fremtidig smart samferdsel varmt velkommen.

Avinor er allerede langt fremme i arbeidet med å legge til rette for smart miljøvennlig luftfart gjennom sitt engasjement for tester av persontransport med elektriske fly på kortbanenettet i Nord-Norge.

Nord-Norge er gjennom sine utdannings og forskningsmiljøer allerede ledende både nasjonalt og internasjonalt innenfor anvendelse av ubemannede fly.

Det europeiske flysikkerhetsbyrået (EASA) jobber nå med at ubemannede fly skal integreres i luftrommet sammen med ordinær kommersiell flytrafikk i løpet av 2020.

Å realisere potensialet i kombinasjonen av miljøvennlige ubemannede fly for varetransport og bemannede miljøvennlige fly for persontransport vil være en satsing på smart samferdsel.

Troms Fylkesting appellerer nå på det sterkeste til Nærings og Handelsdepartementet om å sette smart samferdsel i fokus.

Troms fylkesting ber Innovasjon Norge om å sette samferdsel som et av sine fokusområder, og Troms fylkesting ber om drahjelp til realisering av SMART SAMFERDSEL.

Slik kan virkemidlene gjøres tilgjengelig for flyselskapene som kan investere i ny, miljøvennlig både bemannet og ubemannet flåte av nye fly.

Debatt startet kl. 1527 til kl. 1527

Votering behandling (37 representanter til stede):

Enstemmig vedtatt at uttalelsen skal behandles.

Votering:

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Fylkesordfører tok opp følgende uttalelse fremmet av SV, SP, R og AP:

Regjeringas reform - og sentraliseringspolitikk

Fylkestinget i Troms viser til arbeidet med regions- og kommunereformene, og vil bemerke at disse reformene i altfor sterk grad baseres på en sterk sentraliseringspolitikk og på mangel på hensyntaking til befolkningens ønsker generelt.

I arbeidet med en kommunereform ble det gjennomført mange folkeavstemninger. De det virkelig angikk skulle få si sin mening. Folk flest skulle få ta viktige avgjørelser

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
041/17	Formannskapet	07.06.2017
010/17	Råd for eldre og funksjonshemmede	16.06.2017
	Kommunestyret	

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Boligsosial handlingsplan for Grane kommune 2017-2027

Trykte vedlegg:

31.05.2017   55144   BOLIGSOSIAL HANDLINGSPLAN2017-2027

Sammendrag:

Kommunestyret vedtok 14.12.2016 kommunens overordnede planstrategi. Det ble vedtatt at Grane kommune skulle utarbeide en egen Boligsosial handlingsplan i 2017. Planen skulle også ligge til grunn for en forsvarlig bosetting av 10 nye flyktninger, slik at kommunestyret kan få seg forelagt et eget prospekt på nye flyktningeboliger i september 2017.

Den Boligsosiale handlingsplanen stipulerer et behov for kommende 10 årsperiode slik:

- 15 boenheter for vanskeligstilte, hvorav 3 kan sies å være flyktningeboliger
- 15 nye boliger på det private markedet hvorav kommunen bør ta ansvar for å ha tilgjengelige attraktive regulerte tomter

Beliggenheten til disse tomtene kan bli en bygde-kommunesenter diskusjon. Erfaringen siste år er at de som fører opp nye boliger, gjør dette i byggefeltet på Vassbekkmoen.

Det er ikke vurdert hvordan vi skal forvalte eksisterende boligmasse med 44 kommunale boenheter. Men organiseringen av tildeling av bolig er omtalt i planen.

For de kommunale utleieenheterne viser planen at vedlikeholdsbudsjettet 2017 er på ca kr 5600 pr boenhet, i fjor var dette økt til nesten det dobbelte, men de forrige år hadde også et vedlikeholdsbudsjett på ca 2017-nivå. 2016 var således et ekstraordinært år.

Knappe planressurser har gjort at planen ikke har fått den ønskede medvirkningsprosessen i komiteer, råd, utvalg og fra befolkningen generelt. Planen er ikke utarbeidet jfr plan og bygningsloven og følger derfor ikke bestemmelser om medvirkning. Men for en bedre forankring og for å få innspill, legges planen ut på høring mellom formannskapets behandling og kommunestyrets behandling.

Vurdering:

Det er en utfordring å beregne hvor mange boliger og hvilke type boliger som kreves i Grane i planperioden for å få et velfungerende boligmarked og for å ivareta vanskeligstilte.

Pr i dag er alle kommunale boenheter leid ut, samt at sykehjemmet har fylt opp sine pasientrom.

I dag er det 7 personer på venteliste for å få kommunal omsorgsbolig. For få år siden var det verken venteliste eller så mange pasienter på sykehjemmet som nå.

Befolkningsprognosene sier at vi får lavere innbyggertall, opptil 100 personer mindre og at befolkningen blir eldre. Dette skulle tilsi at det blir rikelig med boliger ledige på det private markedet og større behov for kommunale boliger med et omsorgstilbud. Men om prognosene vil stemme hva gjelder nedgang i befolkningen, er usikkert. At vi blir flere eldre er mer sikkert.

Boliger for vanskeligstilte anbefales lagt i nær tilknytning til servicefunksjonene i kommunesenteret. Rådmann velger å definere kommunesenteret i denne sammenheng innenfor området ; Vassbekkmoen – Aspnes – Nedre Svenningdal – Bogfjellmoen – Trofors Stasjon. Planen tar ikke høyde for å definere arealgrenser, men dersom vi skal benytte privat-offentlige modeller for utbygging av leiligheter (Hamarøymodellen), er det en stor fordel om kommunen har vurdert og bestemt hva som er hensiktsmessige geografiske områder for slike leiligheter. Ved anbudsutlysning er det viktig at vi har definert et geografisk område.

- Hvor langt ned Vestersiveien kan defineres som sentrum
- Hvor langt sørover mot Svebakken kan defineres som sentrum
- Hvor langt vestover mot Mellommoen vil kunne defineres som sentrum når ny E6 er anlagt.

Rådmann anbefaler at vi definerer området i aksene Vassbekkmoen-Trofors stasjon og Nedre-Svenningdal – området ved fabrikkens avdeling vest som akser hvor boliger for vanskeligstilte og offentlig-privat utbygging kan være aktuelt.

Planen kan ikke være bindende for budsjettene og økonomiplanene i planperioden fram til 2027.

Utbygging, drift og investeringskostnadene vurderes i hvert års budsjettprosess.

Grane kommune har erfaring med bygging av boliger for flyktninger i 2015. Det kostet kr 15,8 mill eks mva for 6 leiligheter x 65 m², og 6 leiligheter x 45 m². ca. 24 000,- pr m²

Ved utbygging for vanskeligstilte i planperioden, anbefales liknende fordeling av boligstørrelse, samt en større bolig for familie. De 8 boligene for hel døgns bemanning er allerede bestemt gjennom kommunestyrets behandling av nytt sykehjem/helsetun.

Boligtomter til private formål kan med fordel være av både varierende arealstørrelse og beliggenhet.

Det er ikke tatt stilling til hvor stort behovet for ungdomleiligheter er.

Rådmann har lagt et forsiktig anslag på behovet for nye boliger. Det er mange usikkerhetsfaktorer. Særlig gjelder det bosetting av flyktninger og turn over i de såkalte flyktningeboligene. Vi erfarer at flyktningene trives med å ha fellesskap ved å dele leilighet med andre flyktninger. Det er krevende å drifte kommunale boliger med lavt vedlikeholdsbudsjett, forventninger til boligstandard 2017 og ikke minst at oppgaver med boligforvaltningen kombineres med andre funksjoner innenfor teknisk saksbehandling, drift, kundemottak, store prosjekter og brannvernoppgaver. Administrasjonen har ikke konkludert vedr driftsform som kan være kommunalt foretak for eiendomsforvaltning, eget boligselskap eller en styrking av dagens organisasjon. Sannsynligvis må dagens budsjett styrkes for å få en attraktiv boligmasse hvor husleien reguleres og budsjettet kan være selv bærende.

Grane kommune har definert en bolig i Hjellegkollen som prestebolig. Boplikt for prester er opphevet. Kommunen kan disponere denne boligen mer fritt. Rådmann foreslår at dette boligobjektet vurderes særskilt, dersom dagens leietaker sier opp sin leieavtale i planperioden. Ombygging til 2 leiligheter kan for eksempel være aktuelt, evt bofellesskap.

Rådmannens innstilling:

Grane kommunestyret vedtar Boligsosial Handlingsplan for Grane kommune 2017-2027.

Planen suppleres med at Grane kommune legger til rette for utbygging av 3 ungbolileiligheter.

Det undersøkes mulighet for offentlig – privat samarbeid om utbygging av sentrumsnære leiligheter for både ungbø og vanskeligstilte. Følgende område defineres i denne sammenhengen som sentrumsnært: aksene Vassbekkmoen-Trofors stasjon og Nedre-Svenningdal – området ved fabrikkens avdeling vest

**BOLIGSOSIAL
HANDLINGSPLAN FOR GRANE
KOMMUNE 2017 – 2027**

INNLEDNING

Jfr kommunens overordnede planstrategi, vedtatt 14.12.2016, samt vedtak om videre bosetting av flyktninger 26.04.2017, er det utarbeidet boligsosial handlingsplan. Kommunestyret ba om at framtidig boligbehov ble tuftet på en plan som gjelder alle grupper med behov for å komme inn på boligmarkedet. Kommunestyret ber om at det vurderes i forhold til vanskeligstilte og andre som har behov for bolig.

En boligsosial handlingsplan skal ligge til grunn ved søknad om finansiering fra Husbanken for boliger til personer med særskilte behov/vanskeligstilte. Derfor har planen i særlig lagt vekt på å ivareta boliger og den som har behov for denne type bistand.

Planen inngår i kommunens satsningsområde: Bolyst og inkludering og Nordlands beste folkehelsekommune. (jfr vedtak i kommunestyret 14.12.2016)

Et overordnet mål norsk boligpolitikk er at alle skal disponere en god bolig i et godt bomiljø. Dette ble i stortinget behandlet boligpolitikk i sin helhet i 1989, jfr. Stortingsmelding nr. 34. 1988 – 1989. Boligpolitiske problemstillinger var i hovedfokus i Stortingsmelding ne 49 1997 – 1998, om boligetablering for unge og vanskeligstilte.

I sistnevnte melding oppfordres kommunene til å utarbeide boligsosial handlingsplan for å kartlegge og ivareta boligbehovene for de vanskeligstilte på boligmarkedet. Denne oppfordringen følges opp i stortingsmelding nr. 50 1998 – 1999 . Melding om utjevning, om fordeling av inntekt og levevilkår i Norge.

Grane Kommune har ikke hatt boligsosial handlingsplan tidligere.

Utarbeidelse av dokumentet:

Prosjektgruppe:

Linda G Svartvatn, Ole Kristian Andersen, Irene Johansen

Metodikk:

Det er ikke foretatt lokalt registreringsarbeid. Situasjon og utfordringer er utarbeidet med bakgrunn til den kjennskap de ulike faggrupper har til situasjonen og til statistisk materiale fra Statistisk Sentral Byrå (SSB).

Dokumentet er laget etter samme mal som flere andre kommuner har benyttet.

Av personvern hensyn, er det under utforming av dokumentet lagt inn tall intervall og ikke nøyaktig antall personer/boligbehov som har henvendt seg til kommunen.

Målgrupper

Tiltakene i planen skal primært ivareta de vanskeligstilte på boligmarkedet. Sekundert de som selv er i stand til å skaffe seg en bolig. Her vil spørsmålet være ; Hvordan få til et velfungerende boligmarked i Grane.

SAMMENDRAG:

Bolyst og integrering er et vedtatt satsningsfelt for Grane kommune.

I 2030, som kan ansees i være i slutten av planperioden vil det jfr prognose være ca 1385 innbyggere i Grane og befolkningen blir å øke svakt blant de over 67 år, og reduseres blant de yngre.

Det er registrert ca 700 boliger i kommunen, hvorav Grane kommune eier 44. Se oversikt over kommunes boligmasse, vedlegg.

De nyeste kommunale boligene ble ferdigstilte nov.2015 og februar 2016. Det ble ferdigstilt 12 leiligheter, 6 store- tre roms og 6- små to roms. De er primært bygget til flyktninger, men er boliger som kan benyttes til andre med boligbehov dersom det skulle bli noen som blir stående ledig.

Grane kommune erfarer at det i perioder er vanskelig for enkelte grupper å skaffe seg eller beholde en egnet bolig. Årsaken til problematikk rundt bolig kan være sammensatt, og økonomi kan ofte være en viktig faktor. Men også vansker knytte til Psykisk helse- og rus- og sosiale vansker vil være av stor betydning, (sammensatte vansker). Personer med nedsatt funksjonsevne, eldre, ungdom, tilflyttere og de som ønsker å flytte hit, kan også ha utfordringer med å finne egne botilbud i Grane. I tillegg kommer flyktningene som kommunen har vedtatt å bosette.

Noen vil ha problemer med å skaffe seg bolig og trenger i mange tilfeller tett og koordinert oppfølging i boligen for at de skal kunne klare å beholde den. I tillegg mangler en del personer med funksjonshemming tilfredsstillende boliger og eldre som har behov for oppfølgings bistand.

Ser vi bakover ca 10 år og viderefører utbyggingstakten på privatmarkedet, samt ser på befolkningsprognoser ansees behovet å være minimum 15 nye boenheter for vanskeligstilte inkl bemanna omsorgsboliger og 15 nye privatboliger. Dersom dette skal bygges på regulerte tomter, er det behov for 26 boligtomter. Boliger for vanskeligstilte vil ikke nødvendigvis være eneboliger med standard tomtestørrelse 1-2 daa.

Dagens organisering av tildeling av boliger, drift og vedlikehold anbefales noe endret fra dagens.

Kilde SSB:

"Vi forventer at befolkningsveksten framover først og fremst kommer i sentrale strøk. Spesielt vil storbyene vokse mye. Hvis hovedalternativet (MMMM) slår til, passerer Oslos befolkning 700 000, Bergen 300 000 og Trondheim 200 000 innbyggere i løpet av de neste ti årene. Vi forventer også en kraftig vekst i mange av kommunene som ligger i nærheten av storbyene.

Andre kommuner får nedgang i folketallet. Disse kommunene ligger stort sett i den nordlige halvparten av landet, og mange av dem ligger usentralt til."

Tidligere prognoser om ca 1364 innbyggere i Grane i 2017 slo ikke til, vi er i dag 1465 innbyggere.

PLANENS MÅL

Hensikten med dette planarbeid; Kartlegging og beskrivelse av behov og ressurser. Gi et grunnlag for å fastsette rammer, mål og tiltak for boligpolitikk.

1. Gi oversikt over dagens boligmasse i Grane kommune
2. Sikre at vanskeligstilte kan skaffes boliger
3. Bidra til å utvikle mer variert boligstruktur
4. Etablere en hensiktsmessig organisering av boligsosiale oppgaver.

Planen skal kunne være et boligpolitisk verktøy for å sikre alle sine innbygger en tilfredsstillende bosituasjon. Blant annet for å kunne sikre en variert boligstruktur der en del av boligmassen er tilpasset vanskeligstilte.

- Kommunen bør ved bosetting av flyktninger erverve boliger til flyktninger og til andre vanskeligstilte.
- Planlegge, etablere og drive de kommunale boliger på en slik måte at de -statlige boligsosiale virkemidler kan benyttes på en optimal måte
- Samarbeide med eksterne boligetaablere slik at disse kan bistå kommunen til enhver tid å ha tilstrekkelig antall botilbud med heldøgns helse- og sosialtjenester.
- Kommunen har benyttet husbankens virkemidler ved oppføring av boliger for vanskeligstilte. Dersom kommunen skal lykkes med det boligsosiale arbeidet, er det viktig at kommunen har et høyt opptak av startlån, dette vil utløse utbetaling av boligtilskudd. Dette vil kunne føre til at vanskeligstilte kan få mulighet til å skaffe og beholde egen bolig. Det er en forutsetning med rask saksbehandling av startlån og boligtilskudd og et godt samarbeid med finansiering.
- Det er et behov for bedre samordning og koordinering av kommunens boligoppgaver.
- De økonomiske virkemidler bør av den grunn samles under en person eller et team.

Rett type bolig til rett pris på riktig tidspunkt er en utfordring.

Forutsetninger for plan

Fødte hittil i år¹
10 personer [per 4. kvartal 2016]

Døde hittil i år¹
14 personer [per 4. kvartal 2016]

Nettoflytting hittil i år¹
11 personer [per 4. kvartal 2016]

Folkevekst hittil i år¹
7 personer [per 4. kvartal 2016]

Personer med innvandrerbakgrunn¹
139 personer [per 2017]

Per privathusholdning¹
2,08 personer [per 2016]

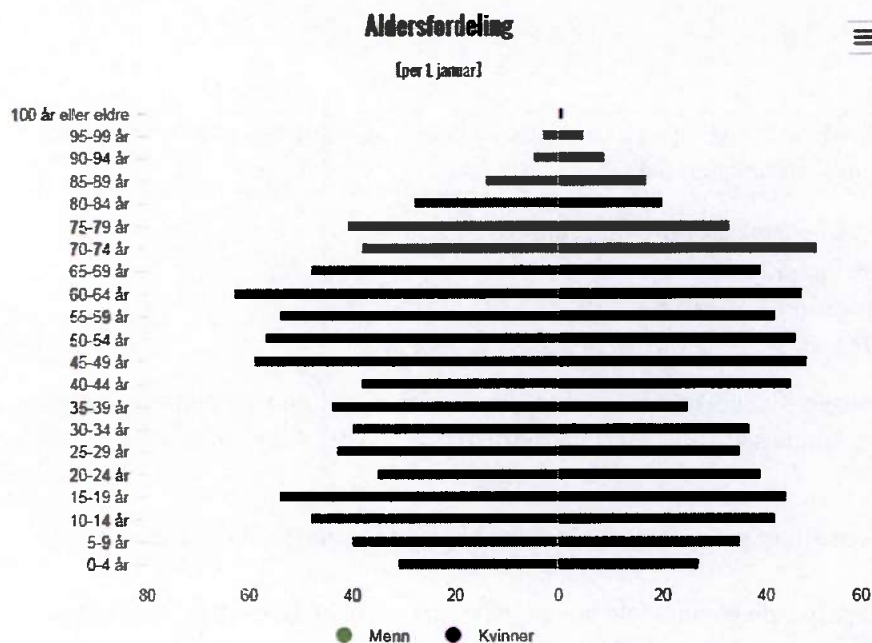

Innbyggere per km² landareal¹
1 personer [per 2016]

Kommunens areal¹
2 004 km² [per 2016]

Dagens befolkningsgrunnlag er 1465 innbyggere fordelt aldersmessig slik:

Det er visse forhold i befolkningen som er av interesse i en boligpolitisk og boligsosial plan.

a. Befolkningsutvikling

Andel en-husholdninger i Grane de siste årene har vært relativt stabilt. I 2014 var andelen 19 %, noe som er litt høyere enn i landet som helhet og i Nordland fylke. I forhold til nabokommunene Vefsn og Hattfjelldal ligger vi også høyere. De fleste som bor alene er over 45 år, noe som er likt med landet som helhet.

Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator: Aleneboende antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk, helsemessig og sosialt.

I perioden 2008-2012 hadde Grane en gradvis reduksjon av lavinntekt husholdninger. Andelen personer med lav inntekt er lavere enn i landet, og denne indikatoren gir et tydelig positivt utslag på «Folkehelsebarometeret for Grane» utgitt av Folkehelseinstituttet.

Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator: Inntekt og økonomi er grunnleggende påvirkningsfaktorer for helse, og forskning har vist at det er en sammenheng mellom inntektsnivå og helsetilstand. Lav inntekt øker sannsynligheten for dårlig selvopplevd helse, sykdom og for tidlig død.

Personer i husholdninger med inntekt under 60 % av medianinntekt, beregnet etter EU-skala. Årlige tall. EU-skala er en ekvivalensskala som benyttes for å kunne sammenligne husholdninger av forskjellig størrelse og sammensetning. Ulike ekvivalensskalaer vektlegger ulikt. EU-skalaen er mye brukt, og i følge den må en husholdning på to voksne ha 1,5 ganger inntekten til en enslig for å kunne ha samme økonomiske levekår. Barn øker forbruksvektene med 0,3, slik at en husholdning på to voksne og to barn må ha en inntekt som er 2,1 (1 + 0,5 + 0,3 + 0,3) ganger så stor som en enslig for å ha det like bra økonomisk i følge EU-skalaen. Grane: 10,6 % i 2008 og 8,8 % lavinntekt husholdninger i 2012. Gjennomsnitt i Norge i 2012 er angitt til 10,2 %.

I 2012 var inntektsulikheten i Grane noe lavere enn i landet som helhet, Nordland fylke og nabokommunene Vefsn og Hattfjelldal. Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator: Inntekt og økonomi er grunnleggende påvirkningsfaktorer for helse. Likhet i fordelingen av økonomiske ressurser påvirker antagelig andre samfunnsmessige forhold positivt. Man kan anta at stor økonomisk ulikhet i et samfunn kan lede til økt kriminalitet, kulturelle forskjeller og politiske konflikter mellom ulike grupper i samfunnet. Stor inntektsulikhet i en kommune kan være en pekepinn på at det også er store sosiale helseforskjeller i kommunen. De siste 30 åene har alle

inntektsgrupper i landet fått bedre helse, men helsegevinsten har vært størst for personer med lang utdanning og høy inntekt. For eksempel har denne gruppen lengre forventet levetid enn personer med lavere utdanning og inntekt. Særlig de ti siste årene har helseforskjellene økt, det gjelder både fysisk og psykisk helse, og både barn og voksne. Utjevning av sosiale helseforskjeller er derfor en viktig målsetting i folkehelsearbeidet.

(Kilde: NOU 2009: 10: Fordelingsutvalget, Finansdepartementet, 2009)

Andelen uføretrygdene fra 18 – 66 år i Grane kommune har i steget jevnt fra 11,9 % i 2005 til 14,5 % i 2013. Dermed er det en betydelig høyere andel uføretrygdene i Grane enn landet som helhet hvor andelen er 9,2 %. Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator: Gruppen uføretrygdene er en utsatt gruppe psykososialt og materielt. Omfanget av uføretrygd er en indikator på helsetilstand (fysisk eller psykisk), men må ses i sammenheng med næringslivet, utdanningsnivå og jobbtilbudet i kommunen. Grupper som står utenfor arbeidsliv og skole har i gjennomsnitt dårligere psykisk helse og mer usunne levevaner enn de som er i arbeid. De siste ti årene har andelen som får sykemelding og uføretrygd vært høyere i Norge enn i andre OECD-land. Økte helseproblemer i befolkningen kan ikke forklare dette. Årsaken til sykefravær og uførepensjon er vanskelig å fastslå. Ofte er de sammensatte, og forhold som usikker arbeidssituasjon, nedbemanning, livsstilsfaktorer og andre sosiale faktorer kan påvirke sykefraværet og andelen som søker uføretrygd. (Kilde: NAV)

b. Alderssammensetning

Befolkningsframskriving for Grane kommune viser en reduksjon av innbyggertallet frem til 2028. Det er hovedsakelig de yngre aldersgruppene som går ned, mens gruppen 65 – 79 og 80 + øker. Det kritiske er nedgang i grupper som gir skatteinntekter, samt at områdene for helse og omsorg får økt antall brukere. Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator: Befolkningsframskrivninger kan tjene mange formål og fungere som et nyttig instrument for planlegging i kommunene. Høy levealder betyr at folk er ved god helse og at vi har gode velferdsordninger, men flere eldre betyr også at det blir flere som er syke og som har behov for helse- og omsorgstjenester. Kilde: St.meld. nr. 47, 2008-2009, Samhandlingsreformen

Forventet levealder for norske kvinner er 82,6 år og for menn 77,9 år. For graneværingene er prognosene 81,4 år for kvinner og 77,2 år for menn. (Kilde: Kommunehelse)

c. Folkehelse

Lov om folkehelse trådte i kraft 1. januar 2012. Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og hvilke faktorer som kan påvirkes. Det er ikke spesielt nevnt at det er en sammenheng mellom bolig og helse i folkehelseprofilen. Men vi vet at boligforhold henger nøye sammen med hva slags inntekt husstanden har. Bolig er velferd. I Grane har flere personer enn landsgjennomsnittet lav utdanning. Arbeidsledigheten er likevel lavere og vi ser en gradvis reduksjon i andel lavinntekt husholdninger i kommunen. Andelen uføre under 45 år er også høyere enn landet for øvrig.

Ser vi på kartleggingsresultatene viser de at svært få med arbeidsinntekt trenger offentlig bistand til å skaffe seg bolig selv. Det kan derfor tyde på at det er lavinntektsgrupper med lite utdanning som har behov for bistand på boligmarkedet. Regjeringen har satt fokus på fattigdomsproblematikken i Norge og hvilke konsekvenser dette har for folks helse og velferd. De fleste med lav inntekt har svak tilknytning til arbeidslivet, eller lever av en offentlig stønad. En del er enslige forsørgere. Mange har problemer med å skaffe seg bolig og mange har en minoritetsbakgrunn. Helseproblemer er vanlig. De som faller utenfor arbeidsmarkedet, faller også lettere utenfor andre deler av velferdssamfunnet. Arbeidsmarkedet er derfor den viktigste arenaen for å forebygge og bekjempe fattigdom. Sosial ulikhet i helse blir, av Helsedirektoratet, utpekt til en av de aller største folkehelseutfordringene. Forskning viser at oppvekstkår, foreldres/foresattes utdanningsnivå og arbeidssituasjon er av stor betydning for familiers evne til å ta helsefremmende valg.

For å møte de store utfordringene innenfor helse- og velferdssektoren er det nødvendig med en sterkere satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid. Økt satsing på folkehelsearbeid er en viktig del av Samhandlingsreformen. Et sentralt perspektiv i Samhandlingsreformen er at de viktigste faktorene som påvirker befolkningens helse ligger utenfor helsesektoren. Det er derfor nødvendig å få til et kunnskapsbasert folkehelsearbeid hvor det arbeides systematisk innenfor mange sektorer.

- d. Mottakere av sosialhjelp, 18 – 24 år og 25 – 66 år, 3 års glidende gjennomsnitt** Etter 2007 og frem til 2011 har det vært en økning i andelen mottakere av sosialhjelp i Grane kommune i aldersgruppen 18-24 år på 1 %. I aldersgruppen 25-66 år har det vært en nedgang fra 4,3 % til 3,8 %. Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator: Mottakere av sosialhjelp er en utsatt gruppe psykososialt og materielt. De har ofte en mer marginal tilknytting til arbeidsmarkedet, kortere utdanning og lavere bostandard enn befolkningen ellers. Det er også langt større innslag av helseproblemer blant sosialhjelpsmottakere enn i befolkningen ellers, og særlig er det en stor andel med psykiske plager og lidelser. Utbredelsen av sosialhjelp i totalbefolkningen er et uttrykk for pågangen på det kommunale hjelpeapparatet fra personer som for kortere eller lengre tid er avhengig av økonomisk støtte til livsopphold. Lang tids avhengighet av sosialhjelp kan blant annet gjenspeile et lokalt vanskelig arbeidsmarked, men også at sosialtjenesten legger ulik vekt på aktivisering av den enkelte og på tverrfaglig samarbeid.
- e. Eneforsørgere** er ingen ensartet gruppe. For noen kan det utgjøre en økonomisk belastning å være eneforsørger, enten dette er et resultat av familieoppløsning eller ikke. Analyser viser at eneforsørgere oftere har lav inntekt enn husholdninger med flere voksne medlemmer. Tap av forsørger gjennom samlivsbrudd eller død fører for mange til økonomiske problemer. Selv om folketrygden i mange tilfeller dekker inntektstap som følge av tap eller fravær av forsørger, vil det å være eneforsørger for en del være en viktig årsak til lav inntekt i lengre eller kortere perioder.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Grane	16	11	14	15	14	16	15	16	7	15
Vefsn	93	111	116	113	154	167	162	179	178	167
Hattfjell	15	16	14	20	22	27	24	29	22	15

f. Psykisk helse- og rus

Forekomsten av psykiske lidelser i Norge er stabil, og svært vanlig i befolkningen. Ca. en tredjedel av voksne har en psykisk lidelse i løpet av et år (inkludert alkoholmisbruk), mens 8 % av barn og unge til en hver tid har en psykisk lidelse. Sett under ett er angstlidelser den vanligste psykiske lidelsen hos både barn, unge og voksne, fulgt av depresjon. Økt dødelighet, sykmeldinger og uførepensjon er noen av de viktigste følgene av psykiske sykdommer.

Kommunen har også plikt til å iverksette særlige tiltak ovenfor rusmiddelbrukere i henhold til lov om sosiale tjenester. Grane kommune tilstreber å ha et likeverdig boligtilbud til omsorgstrengende innbyggere i kommunen. Dette vil bety at ruslidelse og eller psykisk lidelse også er et kriterium for tildeling av plass på institusjon, i omsorgsbolig, trygdebolig eller bemannet boenhet.

g. Innvandrere / flyktninger

Det blir flere innvandrere, men hvor mange er usikkert. I befolkningsframskrivingenes hovedalternativ bor det stadig flere innvandrere i Norge framover: Tallet på innvandrere dobles fra 700 000 i dag til 1,4 millioner i midten av 2040-årene, Framskrivingene av innvandringen til Norge er svært usikre, og derfor er det også usikkert hvor mange innvandrere som vil bo i Norge framover.

Andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grane kommune har hatt en økning i årene etter 2008. Tallene er jevnt over lave, men en dobling av andelen fra 2011 til 2014 skyldes trolig hovedsakelig at hjørnesteinsbedriften Norgesvinduet Svenningdal har ansatt arbeidere fra Litauen. Det ligger an til noe vekst i andelen innvandrere i 2015 og videre da Kommunestyret har fattet vedtak å bosette inntil 20 flyktninger til kommunen. Og nytt vedtak om 10 personer i 2017/18. I tillegg kommer familiegjenforening.

Mål 1: Oversikt over dagens boligmasse i Grane kommune

Innhentet statistikk viser at Grane kommune har et leiemarked og selveierboliger i mange ulike arealstørrelser. Boligens alder og tilstand er ikke vurdert i denne planen.

Bebodde boliger, etter region, bygningstype, bruksareal, type eierskap, tid og statistikkvariabel, Kilde: SSB;

2011

Bebodde boliger

1825 Grane	
Under 50 m²	
Selveier alene eller gjennom sameie	7
Boligen leies	8
50-- 100 m²	
Selveier alene eller gjennom sameie	77
<i>Boligen leies</i>	39
100-200	
Selveier alene eller gjennom sameie	338
Boligen leies	31
200 og mer	
Selveier alene eller gjennom sameie	58
Eies gjennom borettslag eller aksjeselskap	0
Boligen leies	4

250 m ² eller mer	
Selveier alene eller gjennom sameie	19
Selveier alene eller gjennom sameie	5
Boligen leies	3
Boligen leies	3
Totalt antall boenheter i 2011	685

Til sammenlikning var antallet 665 i 2001. Det betyr en tilvekst på 20 boenheter over 10 år.

Grane kommune har 44 utleieboliger.

Mål 2: Sikre at vanskeligstilte kan skaffes boliger

De aller fleste i Norge har en tilfredsstillende og god boligsituasjon. Dette gjelder også for Grane kommune.

Det er mange som bor i boliger som er av god størrelse og i god standard, det er også mange som har egen bolig. Det er mange som bor i trygge nærrområder.

De boligpolitiske utfordringer er relatert til gruppen vanskeligstilte på boligmarkedet. Strategier og tiltak for å være beredt i forhold til å møte utfordringer i forhold til vanskeligstilte på boligmarkedet må tilpasses situasjon i den enkelte kommune.

Videre er det viktig med godt boligsosialt arbeid, som igjen vil gi god økonomi jfr. Stortingsmelding 47/2009 og et rom for alle.

Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på eget initiativ. Denne gruppen mangler bolig, eller har ikke egnet bolig eller har problemer med å beholde boligen. For noen vil dette være en bosituasjon med tiltak fra hjelpeapparatet. De som har problemer med å beholde/skaffe egen bolig kan ha en sammenheng med økonomiske, sosiale eller helsemessige forhold og det vil ofte være sammensatt problematikk. Vanskeligstilte på boligmarkedet vil være de som ikke klare å skaffe/beholde boliger i kommunene med bakgrunn i bl.a priser på boliger, inntektsnivå til ulike befolkningsgrupper, sammensetting av befolkningsgrupper og boforhold ellers i kommunen.

Kommunen vil være sentral i boligpolitikken. Fordi:

- Vi har ansvar for å skaffe boliger til vanskeligstilte
- Reguleringsmyndighet
- Byggesaksmyndighet
- Startlångiver
- Tildeling av boliger
- Økonomiske forutsetninger (opparbeidelse/tomtekostnader, leiepriser)

For året 2016 var det 5-10 henvendelser fra vanskeligstilte på Nav kontoret i Grane.

Stipulert til mellom 10-15 personer som har henvendt seg til Grane kommune i 2016 for å forhøre seg om det var mulighet for kommunal bolig. Av disse var ca 1/3 kvalifisert for å bli hjulpet til bolig via Nav.

I tillegg oppleves det at utskrivningsklare pasienter fra sykehuset trenger en tilpasset bolig, da det ikke alltid er hensiktsmessig at de drar hjem til egen bolig, og de er ikke nødvendigvis i en situasjon at de kvalifiserer til sykehjemsplass.

Oversikt over utbetalinger fra Staten og antall husstander i Grane som har fått bostøtte:

Antall husstander	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Som får						
utbetalt bostøtte	38	35	26	19	15	22

Oversikt over søknader om startlån fra 2013 – 2015

	2013	2014	2015	2016
Antall søknader	8	7	1	1
Antall innvilget	8	7	1	1
Avslått	0	0	0	0
Enslige m barn	2	2	2	1
Enslige u barn	6	6	0	0
35 år eller yngre	2	2	0	1
Over 60 år	0	0	0	0

Behovet i Grane kommune:

Avdelingene som har vært involvert i utarbeidelsen av planen har meldt behov slik:

Psykisk helse- og rus:

Midlertidig og møblert bolig til akutte situasjoner.	1
Bemannet boenhet til personer med store hjelpebehov	2
Hjemmesykepleien/sykehjemmet/bemanna boliger	8
Miljøtjenesten	1
Bosetting 10 nye flyktninger	3
Totalt	15 boenheter for vanskeligstilte

Lovbestemmelser som regulerer kommunens ansvarsforhold i forhold til å skaffe boliger.

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, Lov om kommunale helse – og sosiale tjenester regulerer kommunens plikt til å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet.

Lov om Kommunale helse og omsorgstjenester § 3-7.

Boliger til vanskeligstilte. Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, herunder boliger med særlige tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller andre årsaker.

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen:

§ 15. Boliger til vanskeligstilte

Sosialtjenestelovens formål er i stor grad sammenfallende og skal fremme økonomiske og sosial trygghet, bedre levekår for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer, Videre er formålet med lovene å bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre.

Kommunes boligpolitiske ansvar omfatter alle som kommer i en situasjon der de selv ikke evner å skaffe seg tilfredsstillende bolig med akseptable boforhold. Dette er bestemmelser som regulerer kommunens ansvar:

§ 27. Midlertidig botilbud

Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud til dem som ikke klarer det selv-

Bestemmelsen er ment å omfatte de som av ulike årsaker har et akutt behov for tak over hodet. Kommunens boligpolitiske ansvar omfatter derfor i utgangspunktet alle som kommer i en situasjon der de selv ikke evner å skaffe seg et akseptabelt og verdig boforhold.

Kommunen fattar vedtak om bosetting av flyktninger. Det følger av dette at kommunen også innrømmer ansvar for å skaffe disse hensiktsmessig midlertidige boliger samt sørge for at de evner de forpliktelser som boforholdet medfører. (Jfr. paragraf 18, se nedenfor)

§ 18. Stønad til livsopphold.

De som ikke kan sørge for livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.

Stønadens bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpen

Departementet kan gi veiledende retningslinjer om stønadsnivået.

Bestemmelsen gir også rett til bistand til boutgifter, som husleie, faste utgifter i sameie eller borettslag og renter av boliglån

Mål 3: Bidra til å utvikle mer variert boligstruktur

Det er allerede en variert struktur i Grane når det gjelder boliger.

Rollefordeling i boligpolitikken.

Stat, kommune og private aktører har ansvar for boligpolitikken.

Skissering av roller:

Kommunen:

- Tilrettelegge for lokale løsninger (lokalisering av behovsgruppene, tilgjengelighet til servicefunksjoner, gjengs pris i Grane, boligstørrelse m.m.)
- Tilrettelegging for bygging av boliger og vedlikeholde boligmasse, eventuelt skaffe nye boliger og nye boligområder.
- Plikt til å skaffe midlertidig bolig for dem som ikke klarer det selv
- Ansvar for medvirkning til å skaffe boliger til personer som selv ikke kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.

Staten:

- Tilrettelegge for lokale løsninger
- Fastsette lover og betingelser
- Tilby gunstig finansiering og støtteordninger

- Informasjon og forskning

Private aktører:

- Prosjektering og oppføring av nye boliger
- Vedlikeholde og forvalte boligmassen,
- Privat offentlig samarbeid f eks Hamarøymodellen

Grane kommune har etablert eget Bolystprosjekt. Grane kommune har i flere år delt ut tomter til svært lav pris og gitt økonomisk støtte til husbyggere. De som bygger med utleieenhet har fått større økonomisk tilskudd enn de som har bygget uten. Bolystprosjektet i 2017 har mange ulike bolystaktiviteter som skaper aktiviteter og gir økonomiske tilskudd. Nytt i 2017 er at det oppfordres til å endre boligen slik at man får utleiedel.

Kommunen har ledige tomter i boligfelt både i kommunesenteret Trofors og i bygdene.

I kommunen har vi borettslag, blokkleiligheter, eneboliger, gårdsbebyggelse, rekkehus. Grane kommune har selv både eneboliger og leiligheter, samt leiligheter i borettslag med særskilte tildelingsvilkår.

Men enkelte boformer mangler:

- Boligfellesskap for demens
- Døgnbemanna boliger innen pleie og omsorg
- Ungboleiligheter
- Aksjeselskap og andelslag eiet av beboerne
- Boliger med felles sosiale arenaer for særskilte behovsgrupper evt boligfellesskap for eldre aleneboende.

Fra regjeringen.no; "Boligpolitikken er innrettet slik at den skal stimulere til løsninger som ikke markedet alene kan framskaffe. Statens viktigste virkemidler for å tilrettelegge for et velfungerende boligmarked er lover og regler, kunnskap og kommunikasjon samt tilgang til bolig- og byggefinansiering."

Grane kommunes nyetablerere kan oppleve det som vanskelig å få tilstrekkelig finansiering av sine boliger.

Tilflyttere og familier / personer som vurderer å flytte til Grane, kanskje til og med har fått jobb her, de kan oppleve at det ikke er tilgjengelige boliger i det private markedet. Ei heller har Grane kommune hatt tilgjengelige kommunale leiligheter, da kommunens boligmasse sjelden står ledig. Det er gjennom slike forespørsler at kommuneadministrasjonen får kjennskap til forespørselen. Grane kommune har leid flere boliger for fremleie til sine brukergrupper.

Tiltak for å bidra til en variert boligstruktur og et velfungerende marked blir beskrevet i tiltaksdelen.

Ett av tiltakene er å søke samarbeid med private firma/grunneiere/interessenter og arbeide etter den såkalte "Hamarøymodellen".

Fra www.hamarøy.kommune.no: "Gjennom Hamarøymodellen har lokalsamfunnet realisert rundt 100 boenheter, fordelt på det ordinære boligmarkedet, boliger for vanskeligstilte, hybler og næringsbygg.

HVEM KAN FÅ TILSKUDD? Husbanken kan gi tilskudd til: • Kommuner • Stiftelser og andre som bidrar til etablering av kommunal disponerte utleieboliger For utleieboliger som er eid av andre enn

kommunen skal det tinglyses en klausul om bruk av boligene og at kommunen har tildelingsrett i minst 20 år.”

Fra www.husbanken.no : HAMARØYS KINDEREGG 40 nye boliger, uten å øke kommunens boligmasse og uten driftsutgifter. Det er tre ting på en gang - og fullt mulig! Å kun legge til rette for næringsutvikling, men ikke boligetablering, er å legge det store egget. Folkevekst kommer nemlig ikke automatisk. Finner ikke arbeidsinnflytterne seg bolig, vil næringsveksten gi økt innpendling, mens nabokommunene stikker av med befolkningsveksten. Gjennom samarbeid med private har Hamarøy kommune lagt et kinderegg i stedet. Og plommen i egget er at Hamarøy dermed kan notere seg folkevekst for første gang på mange, mange år. Noen kaller det kinderegg, andre kaller det Hamarøymodellen. Hva man kaller det er ikke så viktig, bare man leser, blir inspirert og lar seg egge til boligpolitisk handling!

Mål 4: Etablere en hensiktsmessig organisering av boligsosiale oppgaver.

Grane kommune har 44 utleieboliger. Hvorav 28 er forbeholdt helse- og omsorgsavdelingens behov.

Geografisk er det 2 leiligheter i Fiplingdal, 1 leilighet på Grane, 2 leiligheter i Svenningdal, resterende i ulike deler av kommunesenteret. Med de 44 enhetene er også presteboligen.

En forutsigbar løsning og en fleksibel løsning for tildeling er ikke nødvendigvis sammenfallende.

Hvis et visst antall boliger øremerkes til visse grupper, vil det være forutsigbart for de enkelte avdeling, mens fleksibiliteten får vi først når vi kan tildele mer fritt i forhold til kommunens totale behov.

Dagens ordning/organisering

Tildeling av bolig til særskilte grupper / vanskeligstilte skjer etter søknad til kommunens inntaksteam bestående av Leder i Helse- og omsorg, Kommunelege 1, saksbehandler for helse-omsorg, avdelingsleder hjemmetjenesten, avdelingsleder Psykisk helse- og rus og NAV. Andre ressurspersoner vil i enkeltsaker kunne delta i vurdering av riktig botilbud.

Teknisk- og næringsavdelingen har boligtildeling til andre og vedlikehold/forvaltning som sitt ansvarsområde.

Oppgradering av leiligheter og generelt vedlikehold har siste årene hatt følgende budsjett (Ansvaret 4210, kommunale utleieboliger):

Art		2014	2015	2016	2017
12300	Vedlikehold	175.000	250.000	400.000	250.000

Deles budsjettet på antall utleieenheter vil det være ca kr 5.600 i vedlikeholdspenger til hver utleieenhet.

Forslag til ny organisering:

Alle leiligheter tildeles av tildelingsteam slik: samhandling mellom saksbehandler i Helse- og omsorgsavdelingen, Nav og Personalkontoret. Disse skal ivareta

- Behov: Helse- og omsorg
- Behov: Vanskeligstiltes behov

- Behov: Ansatte og andre som etterspør kommunal bolig

Teknisk- og næringsavdelingen blir en praktisk tilrettelegger med kontraktskriving og nøkkellevering, tilsyn i samarbeid med det nye tildelingsteamet, samt vedlikehold.

Det utarbeides rutiner for hvordan Teknisk- og næringsavdelingen skal samhandle med tildelingsteamet og den avdelingen som genererer boligbehovet.

Det skal være egne kontaktpersoner, rutiner som innmelding av behov, rutine for tilbakemeldinger med mer. Oppfølging av leietakere i kommunale boliger og dersom det er noen som er innleid i private boliger må ivaretas. Oppfølging må bli satt i system og standardiseres. Vanskeligstilte som har behov for tett oppfølging fra hjelpeapparatet for å kunne bo i egen bolig, må sikres et faglig godt tilbud.

Alternativet vil være en helt ny organisering av kommunens bolig/bygningsdrift. Det kan vurderes i planperioden.

Handlingsplan, tiltaksdel

1. Sikre at vanskeligstilte kan skaffes boliger
2. Bidra til å utvikle mer variert boligstruktur
3. Etablere en hensiktsmessig organisering av boligsosiale oppgaver.

Mål	oppgaver	Ansvar
Sikre at vanskeligstilte kan skaffes boliger	Gode retningslinjer for tildeling av boliger i kommunen. 15 nye boenheter Offentlig privat samarbeid om utbygging	Nav og Helse og omsorg Rådmannen og ledergruppa gjennom investeringsbud
Bidra til mer variert boligstruktur	Tilrettelagte tomter i kommunesenteret og i bygdene. Ha minst 15 attraktive sentrumsnære ferdig regulerte tomter til private utbyggere. Stimulere til bygging / etablering av utleiedel, videreføre bolystarbeidet Offentlig privat samarbeid om utbygging	Teknisk- og næringsavd Teknisk- og næringsavd Sentraladm Rådmannen og ledergruppa gjennom investeringsbud
Etablere Hensiktsmessig organisering av boligsosiale oppgaver	Ny intern organisering av tildelingsteam og rutinebeskrivelser	Saksbehandler Helse- og omsorg hovedansvar. Samarbeid med Nav og personalsjef, samt teknisk- og næringsavd

Vedlegg**Startlån****Bostøtte****Dagens rutiner, administrasjon av utleie****Oversikt over kommunale boliger med bruksområde.****Startlån :**Om startlån

Husbanken gir lån til kommuner for videre utlån til enkeltpersoner. Startlån skal bidra til at husstander med langvarige boligfinansieringsproblemer kan skaffe seg en egnet bolig og beholde den.

Startlån skal tildeles etter en behovsprøving. I vurderingen legger kommunen vekt på om søkeren forventes å ha langvarige problemer med å finansiere eid bolig. Søkeren skal ha benyttet muligheten til sparing innenfor de økonomiske mulighetene som finnes i forhold til inntekter og nødvendige utgifter til livsopphold. Søkeren må også ha evne til å betjene lånet over tid, og fortsatt ha nødvendige økonomiske midler igjen til livsopphold.

Lånet skal være et finansieringstilbud for boligtiltak som det vanligvis ikke gis lån til i ordinære kredittinstitusjoner.

Formålet med startlånet er at det skal bidra til gode løsninger for vanskeligstilte på boligmarkedet slik at disse kan få et trygt og godt boforhold.

Kommunen kan gi startlån til kjøp, utbedring og tilpasning av bolig, og refinansiering av dyre lån dersom det bidrar til at husstanden kan bli boende i boligen. Boligen skal være egnet for husstanden, nøktern og rimelig sammenliknet med prisnivået på stedet.

Startlånet kan brukes til å fullfinansiere boligen eller som topplån der private eller Husbanken gir grunnfinansiering. Kommunen skal vurdere om samfinansiering kan oppnås.

Bostøtte

Dersom du er innenfor denne kategori kan bostøtte søkes:

må være over 18 år.

kan ikke være i førstegangstjeneste.

kan ikke være student.

Du kan likevel søke bostøtte hvis du

er student med barn.

er student og studiet er et ledd i et offentlig arbeidsrettet tiltak.

er student uten rett til ytelser fra Statens lånekasse.

er forelder til en hjemmeboende student.

er forelder til en i førstegangstjeneste som ikke bor hjemme.

er under 18 år og har egne barn.

Boligen

må være en selvstendig bolig med egen inngang.
må ha eget bad og toalett.
må ha en kjøkkenløsning og mulighet for søvn og hvile.

Du kan likevel søke hvis du

bor i et bokollektiv der boligen er tildelt av kommunen.
bor i et privat bokollektiv av helse- eller sosialfaglige grunner.

Kommunen må godkjenne at boligen er egnet for at flere bor sammen og at din boenhet er egnet for deg/dere. [Les mer om private bokollektiv.](#)

Inntektsgrenser

Du har ikke rett til bostøtte hvis inntektsgrunnlaget i husstanden din en måned overstiger øvre grense for inntekter. Dette gjelder uansett hvor høye boutgiftene dine er. Barns inntekt og formue er ikke med i beregningen.

Det er en kalkulator som ligger på husbankens side som kan benyttes for å beregne bostøtte, denne er oppdatert etter de nye reglene for 2017.

Dagens Rutiner vedr. administrasjon av utleie av boliger

Formål : Avklare ansvarsforhold ved administrering av utleie av omsorgsboliger.

Målgruppe : Helse- og omsorgsavdelingen, NAV Grane, teknisk/næring, servicetorget og økonomiavdelingen.

Omfang : Gjelder ved tildeling av omsorgsbolig og ved avvikling av leieforholdet.

Definisjoner :

En omsorgsbolig er en bolig som er tilpasset den enkelte bruker og tilrettelagt slik at beboeren skal kunne motta omsorgstjenester etter behov. Boligen skal løse et behov for en lettstelt og tilrettelagt bolig der beboeren kan fungere best mulig med bistand fra helse- og omsorgstjenesten og/eller NAV.

Boligen er beboerens eget hjem. Beboer betaler husleie og mottar tjenester på samme vilkår som for andre hjemmeboende.

Vilkår : Søker har en bolig som ikke er tilrettelagt i forhold til helseproblemer og/eller funksjonshemming.

Tildeling av omsorgsbolig :

- Søknad om bolig fremmes til helse- og omsorgsavdelingen eller NAV Grane på eget søknadsskjema. Mottatt søknad sendes snarest til helse- og omsorgsavdelingen v/saksbehandler.
- Helse- og omsorgsavdelingen har ansvar for behovsvurdering og saksbehandling av søknad Tildeling skjer etter samarbeidsmøte mellom tjenesteområdene helse/omsorg og NAV. Slikt møte avholdes månedlig. Evt. tas fortløpende ved hastesaker.
- Det gis beskjed til teknisk/næring og økonomiavdeling om hvem som har fått tildelt bolig.
- Husleiekontrakt skrives av teknisk/næring. Leietaker evt. pårørende kvitterer ut nøkkel hos teknisk/næring. Ansatte i kommunen skal ikke kvittere ut nøkler.
- *Nøkler leveres ikke ut før husleiekontrakt er signert. Dette gjelder både omsorgsboliger og andre kommunale boliger.*
- *Det skal også bekreftes til kommunen at strøm er avlest og overført til leietaker.*
- Signert husleiekontrakt leveres i Servicetorget for scanning/arkivering. Kopi sendes teknisk/næring og kommunekassen.
- Leverandør av tjenester (helse og omsorg eller NAV) har **ansvar sammen med bruker å gå gjennom/følge opp punktene i husleiekontrakten !!**
- *Husdyr i kommunale boliger – se eget vedlegg.*
- Ved 1. gangs purring på ubetalt husleie gis også beskjed til teknisk/næring som igjen gir beskjed videre til helse/omsorg el. NAV.

Opphør av leieforhold omsorgsbolig :

- Det gis beskjed til teknisk/næring ved kjennskap til opphør av leieforhold.
- Teknisk/næring gir beskjed til helse og omsorg ved kjennskap til opphør av leieforhold.
- Andre kommunalt ansatte som får kjennskap om opphør av leieforhold skal straks henvise vedkommende videre til teknisk/næring.
- Rengjøring av bolig besørgeres av leietaker – og besiktiges etter utført renhold.
- Dato for utflytting er dato for innlevering av nøkler. Nøkler leveres til teknisk/næring. Ved tap av nøkler **MÅ** leietaker erstatte tapte nøkler. Andre ansatte skal ikke ta i mot nøkler, kun teknisk/næring.
- Teknisk/nærings avd. gir beskjed til kommunekassen om utflyttingsdato for opphør av husleie. De leser også av strømmåler.
- Leiligheten ses over etter utflytting/vask av teknisk/næring og evt. helse- og omsorg eller NAV sammen med leietaker.

Avvikshåndtering : Avvik fra denne rutine sendes teknisk/næringssjef og behandles av berørte parter.

Lill Tverrå
Helse- omsorgssjef
Servicetorget

Ole Kristian Andersen
Teknisk/næring

Irene Johansen
NAV-leder

Tove Brennhaug
Leder

Avtale om dyrehold

Partene: Grane kommune

og

_____

Leietaker

_____

Leieadresse

Jeg\vi har antall ____ hund(er), rase _____

Jeg\vi har antall ____ katt(er), rase _____

Bestemmelsen om dyrehold i leieforhold er i husleieloven § 5-2. Bestemmelsen er skjønnsmessig, noe som betyr at det må vurderes konkret i det enkelte tilfelle om leieboer kan holde dyr. Utgangspunktet er at utleier har anledning til å fastsette et generelt forbud mot dyrehold i eiendommen. Om utleier har gitt et slikt forbud må leieboer som hovedregel respektere dette. Om leieboeren har gode grunner til å holde dyr, kan leieboer likevel ha dyr. Det oppstilles da et krav om at dette dyreholdet ikke er til ulempe for de øvrige brukere av eiendommen. Leieboers behov for å holde dyr må ses i sammenheng med om dyreholdet er til ulempe for utleier eller øvrige bruker av eiendommen.

1. Hunde -og kattehold tillates kun etter skriftlig godkjenning fra Grane kommune og etter at eier har godkjent og signert gjeldende avtale for dyrehold. Vedtaket har tilbakevirkende kraft og gjelder alle som er i besittelse av hund og katt.
2. Dyreholdet må ikke utøves på slik måte som er til skade eller ulempe for øvrige beboere.
3. Dyreholdet må for øvrig utøves i overensstemmelse med lov, forskrifter og politivedtekter.
4. Hunder skal føres i bånd innenfor borettslagets område.
5. Hannkatter skal kastreres og hunnkatter skal steriliseres
6. Ekskrementer som dyret legger igjen innen bo-området skal straks fjernes av eieren.
7. Eier er ansvarlig og erstatningsansvarlig for enhver skade dyret måtte påføre en person eller Grane kommunes eiendom
8. Om det oppstår konflikter angående dyrehold, fatter Grane kommune en beslutning som partene plikter å etterkomme.
9. Eieren plikter å sørge for at dyret ikke er bærer av innvollparasitter
10. Balkonger, terrasser og hager skal ikke brukes som luftegård og/eller oppholdssted for dyr dersom det er til vesentlig sjenanse for naboer.
11. La ikke dyret lage unødig støy. Dette gjelder både utendørs og innendørs.

12. Vis nødvendig hensyn overfor personer med allergi og de som ikke er fortrolig med dyr.

Leietaker som har fått tillatelse til dyrehold kan ikke anskaffe nytt husdyr uten at dette er godkjent av Grane kommune og gjeldene avtale om dyrehold er underskrevet av begge parter

Grane kommune, / 20

Leietaker

Oversikt av kommunale boliger med bruksområde.

Movegen 12 A og B:

2 leiligheter i rekke plassert sentralt Trøfors sentrum. Leiligheter passer ikke til personer med pleiehjelp, ikke tilpasset for tilgang eller andre hjelpemidler.

Skolevegen 25 A-F

6 leiligheter i rekke plassert i nærheten av sykeheimen. Leiligheter passer til personer med behov for pleiehjelp, tilpasset tilgang for hc.

Elveflata 11 og 12

2 leiligheter som kommunen eier i Trøfors borettslag plassert mellom Trøfors sentrum og sykeheimen. Leiligheter passer til personer som har behov for pleiehjelp, tilpasset tilgang for hc.

Skolevegen 21 A1- F

8 leiligheter plassert i nærheten av sykeheimen. Leiligheter passer til personer med behov for pleiehjelp.

Liljevegen 9 A og B.

2 leiligheter i rekke plassert på Stormoen byggefelt. Leiligheter passer ikke til personer med pleiehjelp, ikke tilpasset for tilgang eller andre hjelpemidler.

Liljevegen 8

1 liten frittstående bolig plassert på Stormoen byggefelt. Huset passer til personer med behov for pleiehjelp.

Konvallvegen 1-9

5 leiligheter i rekke plassert på Stormoen byggefelt. Leiligheter er ikke tilpasset for personer med behov for pleiehjelp. Tilpasset tilgang for hc.

Konvallvegen 2 A og B

2 leiligheter i rekke plassert på Stormoen byggefelt. Leiligheter passer til personer med behov for pleiehjelp.

Elvevegen 5 A og B

2 leiligheter i rekke plassert i Svenningdal. Leiligheter er ikke tilpasset for personer med behov for pleiehjelp. Tilpasset tilgang for hc.

Til sammen 30 objekt som er forbeholdt plei- og omsorg.

I tillegg eier Grane kommune:

Movegen 7, 8 og 10

3 frittliggende eneboliger plassert sentralt Trøfors sentrum. Boliger passer ikke til personer med pleiehjelp, ikke tilpasset for tilgang eller andre hjelpemidler.

Lavollvegen 9 B

1 leilighet i rekke av to plassert på Grane. Leiligheter passer til personer med behov for pleiehjelp, tilpasset tilgang for hc.

Einervegen 9

1 frittliggende bolig plassert på Aspneset, Trofors. Bolig passer ikke til personer med pleiehjelp, ikke tilpasset for tilgang eller andre hjelpemidler.

Bjørnmyrvegen 8 A og B

2 leiligheter i rekke plassert i Fiplingdal. Leiligheter er ikke tilpasset for personer med behov for pleiehjelp. Tilpasset tilgang for hc.

Ringvegen 23 B

1 Leilighet i rekke av to plassert sentralt på Trofors sentrum. Leiligheter passer ikke til personer med pleiehjelp, ikke tilpasset for tilgang eller andre hjelpemidler.

Elveflata 9 (Grendestua)

1 Leilighet som kommunen eier i Trofors borettslag plassert mellom Trofors sentrum og sykeheimen. Leiligheter passer til personer som har behov for pleiehjelp, tilpasset tilgang for hc.

Skolevegen 4 A og B

2 leiligheter i en frittliggende bolig som kommunen leier og fremleier. ligger litt utenfor Trofors sentrum. Leiligheter passer ikke til personer med pleiehjelp, ikke tilpasset for tilgang eller andre hjelpemidler.

22/5 *Olav K. Andersen*

GRANE KOMMUNE

Tekn avd. ·
8680 TROFORS

Grane kommune

ArkivKode: FE - 232
Arkivsak: 17/176
JournalpostID: 17/1786
Saksbehandler: Rigmor Tverå
Dato: 23.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
042/17	Formannskapet	07.06.2017
022/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Taksering verker og bruk- eiendomsskatt 2017

Trykte vedlegg:

23.05.2017   55040   Tilbud taksering fra ESKAN AS

Sammendrag:

Lov om eiendomsskatt til kommunene §3 regulerer hvilke objekter kommunen kan skrive ut eiendomsskatt på. Grane kommune har eiendomsskatt på alle faste eiendommer, inkl. verker og bruk. I henhold til eiendomsskatteloven §8A-3, skal eiendommene verdsettes ved takst, og det skal foretas allmenn taksering hvert tiende år. I 2007 ble det foretatt taksering av verker og bruk. Gjeldende takst er for 10 år, 2008 tom. 2017. Ny taksering må foretas for skatteårene 2018-2027.

Budsjettregulering:

8000.12700.800   100.000   D
8000.19400.880   100.000   K
(25699001)

Vurdering:

Grane kommune innehar ikke tilstrekkelig kompetanse til selv å kunne foreta taksering av verker og bruk. I 2007 kjøpte Grane kommune, i samarbeid med Hattfjelldal kommune, bistand til taksering gjennom Geoservice AS. Siden siste taksering har Geoservice AS fusjonert med Nordkart AS. Tjenester som gjelder eiendomsskatt er skilt ut i selskapet ESKAN AS.

ESKAN AS innehar spesialkompetanse innen eiendomsskatt og eiendomstaksering. Selskapet innehar grunnlagene for Grane og Hattfjelldal fra takseringen 2007. Dette medfører at Grane og Hattfjelldal oppnår besparelser i forhold til nye takster. Takseringen vil ta mindre tid når grunnlagsmateriale allerede er utarbeidet.

Eiendomsskatteloven § 8 A-4 åpner for at kommunene kan foreta kontorjustering i stedet for allmenn taksering. Dvs. prosentvis justering av hvert skatteobjekt. Denne metoden kan medføre at en ikke får med seg vesentlige endringer som kan være av betydning for taksten. Metoden kan også medføre flere klager fra skatteyter. Administrasjonen vil ikke anbefale denne metoden.

Det vil være hensiktsmessig mht. kostnader for reiser og opphold at takseringen av verker og bruk blir gjort i Grane og Hattfjelldal kommune i samme tidsrom. I forespørselen til ESKAN AS er både Grane og Hattfjelldal tatt med. Prisen skiller ut pr. kommune i tilbudet.

Rådmannens innstilling:

Grane kommune gjennomfører allmenn taksering for verker og bruk, gjeldene for skatteårene 2018 tom 2027.

Rådmannen gis fullmakt til samarbeid med Hattfjelldal kommune med innleid bistand fra ESKAN AS på taksering av verker og bruk.

Kommunestyret bevilger inntil kr. 100.000 for innleie av bistand til taksering. Bevilgningen dekkes av disposisjonsfond.

Budsjettregulering:

8000.12700.800	100.000	D
8000.19400.880	100.000	K
(25699001)		

Fra: Bjørn Kristian Johannessen <bjorn@eskan.no>
Sendt: 19. mai 2017 13:18
Til: Jim Ingebrigtsen
Kopi: Ketil Svarliaunet
Emne: SV: Taksering av verker og bruk

Hei

Tilbudet tar utgangspunkt i følgende verk og bruk:

Hattfjelldal:
Arbor AS
Arctic Charr AS
Børgefjell Laft AS
Børgefjell Fisk AS
Mesta AS

Grane:
Svenningdal AS
Grane treindustri AS
Trofors Byggmontering AS
Trofors bil- og landbruksverksted
Unipro

I tillegg vil det tilkomme EL og TELE i begge kommuner. Dette vil være rundsummer som vil være uavhengig av antall aktører. Vi tar utgangspunkt i at man benytter de samme rammer og retningslinjer som sist, men da med en mulig justering i sjablongprisen. Alle eiendommer vil bli befart, og det vil leveres takstrapporter med noenlunde samme utforming som ved forrige runde. EL og Tele vil ikke bli befart.

Vi estimerer å bruke 3 lange dager i Hattfjelldal og Grane til sammen, og ca. 1,5 dager på kontoret for sammenstilling av info og utarbeidelse av rapporter. (eks. EL og Tele).

For de 10 nevnte verk og bruk vil prisen være 55 000 eks. mva, inkludert reise kost og losji.

For EL og Tele vil prisen være 125 000 kr. eks. mva. Dette er 10 000 kr i rabatt ift. normalpris. Her foretas det ikke befaring. Vi er av den oppfatning av at det ikke tilfører taksten noe. Det kreves normalt sett heller ikke av operatørene.

Til sammen 180 000 kr. eks. mva. som fordeles likt mellom kommunene - altså 90 000 per kommune.

Levering etter avtale. Vi ser her for oss å levere takster senest 1. november, i god tid før budsjettbehandling.

Tilbudet står ved lag ut mai måned.

Hører fra deg.

Med vennlig hilsen
Bjørn-Kristian Johannessen
Daglig leder

ESKAN AS

E-post: bjorn@eskan.no <<mailto:bjorn@eskan.no>>
Mobil: +47 915 42 360
Nettsted: www.eskan.no <<http://www.eskan.no/>>

Havnegata 9, inngang II, 7010 Trondheim
Postboks 1231 Sluppen, 7462 Trondheim

Fra: Jim Ingebrigtsen [<mailto:Jim.Ingebrigtsen@hattfjeldal.kommune.no>]
Sendt: torsdag 18. mai 2017 11.34
Til: Bjørn Kristian Johannessen <bjorn@eskan.no <<mailto:bjorn@eskan.no>>>
Emne: Taksering av verker og bruk

Heil

Ønsker tilbud på bistand i forbindelse med taksering av verker og bruk i Hattfjeldal og Grane kommune.

Med vennlig hilsen

Hattfjeldal kommune

Jim Ingebrigtsen
Økonomisjef
Tlf: 75 18 48 47 / 48 29 42 44

ESKAN AS

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
043/17	Formannskapet	07.06.2017
023/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Finansrapport 1-2017

Trykte vedlegg:

23.05.2017   55026   Finansrapport 1-2017

Sammendrag:

I henhold til Grane kommunes Finansreglement pkt. 10, skal finansrapport forelegges kommunestyret til behandling hver 30.04 og 30.09 årlig.

Finansrapport 1-2017 fremlegges til politisk orientering. Rapporten er regnskapstall pr. 30.04.2017.

Vurdering:

I hht. Finansreglement vedtatt KS 45/16:

Finansreglement pkt. 10

Rådmann skal i forbindelse med tertialrapportering pr. 30. april og 31. august legge fram rapporter for kommunestyret som vises status for kommunens finansforvaltning. Formål med rapportering er å informere om finansforvaltningens faktiske resultater, samt finansforvaltningens eksponering i forhold til de rammer og retningslinjer som er fastsatt. Rapporten skal inneholde:

1. *Oversikt over gjeldens fordeling på lånenes type, renteutvikling og låneinstitusjon.*
2. *Oversikt over plassering av ledig likviditet med fordeling på aktivaklasse og vilkår.*

10.1 Rapportering om forvaltning av kortsiktig ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.

Rapporten skal minimum angi følgende:

- *Fordeling på de ulike plasseringsalternativer/typer aktiva i kroner (markedsverdier) og i prosent av de samlede midler til driftsformål.*
- *Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsrenter*
- *Rådmannens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering.*

10.2 Rapportering om forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

For gjeldsforvaltningen skal det minimum rapporteres om følgende:

- *Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) så langt i året*
- *Refinansiering av eldre lån så langt i året*
- *Sammensetning av låneporteføljen fordelt på de ulike typer passiva (i NOK og %)*
- *Løpetid for passiva og gjennomsnittlig rentebinding*

- *Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsbetingelser (benchmark)*
- *Rådmannens kommentarer knyttet til endring i risikoeksponering, gjenværende rentebinding og rentebetingelser i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarkedet, samt forestående finansierings-/refinansieringsbehov*

Avvik fra reglementet skal rapporteres til kommunestyret. I forbindelse med rapporteringen skal det fremgå om det har vært avvik siden forrige rapportering. For å avdekke om det har vært eller oppdaget avvik, skal ledergruppe i fellesskap drøfte dette i møte før kvartalsrapportering for å forsterke kontrollen, og eventuelle avvik deretter håndteres av kommunestyret.

Rapportering fra bank(er) og eventuelle finansinstitusjoner kommunen mottar, må undergis selvstendig vurderinger og grundig kvalitetssikring også av kommunen selv, i den hensikt å følge en forsiktighetslinje.»

Rådmannens innstilling:

Finansrapport 1-2017 Grane kommune tas til orientering.

FINANSRAPPORT 1-2017

Låneportefølje pr. 30.04.2017 (finansiell passiva)

Långiver	Instrument	Beløp	Rente	Bindingstid	TOTAL
Kommunalbanken 200020510	P.t.rente	203.430	1,8 %		
Kommunalbanken 20030950	P.t.rente	722.580	1,8 %		
Kommunalbanken 20050822	P.t.rente	746.740	1,8 %		
Kommunalbanken 20060633	P.t.rente	3.100.000	1,8 %		
Kommunalbanken 20070707	P.t.rente	640.060	1,8 %		
Kommunalbanken 20090451	3 mnd Nibor	8.750.000	1,69 %	13.07.2017	
Kommunalbanken 20090772	P.t.rente	3.900.000	1,8 %		
Kommunalbanken 20110745	P.t.rente	732.350	1,8 %		
Kommunalbanken 20130355	P.t.rente	4.752.000	1,8 %		
Kommunalbanken 20140712	Fastrentelån	6.300.000	2,58 %	15.12.2024	
Kommunalbanken 20150463	Fastrentelån	19.980.000	2,47 %	29.09.2025	
Kommunalbanken 20160635	P.t.rente	6.100.000	1,8 %		55.927.430
KLP 8317.50.31106	P.t.rente	1.066.652	2,3 %		
KLP 8317.50.40032	P.t.rente	16.500.000	2,3 %		
KLP 8317.50.54327	P.t.rente	800.008	2,3 %		18.366.660
Husbanken 15309894	P.t.rente	1.213.493	1,62 %		
Husbanken 15317714	P.t.rente	1.231.200	1,62 %		
Husbanken 15309894	P.t.rente	135.360	1,62 %		2.580.053
Opplysningsv.fond	P.t.rente	306.664	2,3 %		306.664
Total ordinær gjeld					77.180.537
Startlån					
Husbanken 15321598	P.t.rente	956.250	1,62 %		

Husbanken 15321598	P.t.rente	2.187.500	1,62 %		
Husbanken 15221055	Fastrentelån	2.325.000	2,475 %	01.07.2032	5.468.750
Total startlån					5.468.750
Total lånegjeld pr. 30.04.2017					82.649.287

Fastrente på lån utgjør 34,6 % av låneporteføljen.

Pkt. 7.1 pkt.7 i finansreglement : «For å redusere renterisikoen kan minst 20 % av kommunens innlån være til fast rente».

Opptak nye lån 2017

Budsjett 2017-Pkt. 7.5 «Det er i budsjett 2017 vedtatt låneopptak på kr. 8.000.000»

Likviditeten til Grane kommune er god. Låneopptak kr. 8. mill vil bli tatt opp mot slutten av 2017.

Likvide midler pr. 30.04.2017 (finansiell aktiva)

Bank	Konto	Beløp	Rente	Vilkår
Helgeland sparebank	Skattetrekk	3.793.710	0,05	
	Driftskonto	17.447.789	1,27	Nibor 3 mnd + 30 pkt
	Vefsnafond	1.583.334	1,27	Nibor 3 mnd + 30 pkt
	Fond	3.917.469	1,27	Nibor 3 mnd + 30 pkt
	Andre konti	178.256	1,27	Nibor 3 mnd + 30 pkt
Helgeland Sparebank	Sparekonto	15.385.131	1,50	30 dg oppsigelse
	Vefsnafond	31.860.547	1,50	30 dg oppsigelse
Likvide midler pr. 30.04.2017		74.166.236		

Kommunens finansielle midler er plassert i bankinnskudd.

Helgeland Sparebank er valgt som hovedbank på innskudd. Grane kommune har forhandlet fram gode vilkår på samtlige innskuddskonti. Skattetrekkskonto holdes utenfor.

Grane kommune oppnår effektiv rente på 1,27 %.

Pr. 30.04.2017, har kommunen samme rentebetingelser på alle bankkonti. Hovedkonto for Vefsnafond og andre fond er plassert på plasseringskonti med 30 dagers oppsigelsestid. Rentsats 1,5%.

Styringsrenten i Norges Bank.

Styringsrenten i Norges Bank ligger pr. april 2017 på 0,5 %. Styringsrenten har ikke vært endret det siste året. Siste endring april 2016.

Prognosene for rentemarkedet varsler mulig liten nedgang fram mot 2019, for så etter 2020 å stige litt.

Renteøkning på 1 % på utlån, vil pr april 2017 påføre Grane kommune merkostnad på ca. kr. 771.000.

Grane kommune

ArkivKode: FE - 210
Arkivsak: 17/167
JournalpostID: 17/1616
Saksbehandler: Rigmor Tverå
Dato: 18.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
044/17	Formannskapet	07.06.2017
024/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

1. tertialrapport 2017 - Grane kommune

Vedlegg:

Tertialrapport pr. tjenesteområder
Regnskapsrapport flyktningetjenesten

Sammendrag:

Ihht. økonomireglement pkt. 3.1.4 presenteres
TERTIALRAPPORT 1-2017 (01.01 – 30.04.2017)

TERTIALRAPPORT 1-2017 (01.01 - 30.04.2017)

GRANE KOMMUNE

Ansvar	Område	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik	%
1	Sentraladministrasjonen	4 574 525	4 779 001	-204	-4
2	Oppvekst og kultur	12 526 951	12 699 427	-172	-1
4	Teknisk	7 169 832	8 076 326	-906	-11
5	Helse-Omsorg	15 180 625	13 560 274	1 620	12
6	NAV (u/ flyktningetj.)	565 394	621 780	-60	-10
7	Politiske styringsorganer	2 159 811	2 220 570	-61	-3
TOTALT		42 177 138	41 957 378	217	1

Regnskapsoversikt flyktningetjenesten ligger ved som egen rapport.

Sentraladministrasjonen: Drifter innenfor budsjetterte rammer.

Oppvekst-kultur: Drifter innenfor budsjetterte rammer.

Teknisk- Næring: Drifter innenfor budsjetterte rammer.

Helse- omsorg: Varsler overforbruk ca.400 000 for 1. tertial.

Helse- og omsorgsavdelingen vil gjøre et forsøk på å dekke opp underskuddet innenfor gitte budsjettammer, men det kan bli behov for budsjettregulering av lønnspostene, beskrevet i rapporten, i løpet av høsten.

Henviser til vedlagt tertialrapport for området.

NAV: Drifter innenfor budsjetterte rammer.

Politiske styringsorganer: Drifter innenfor budsjetterte rammer.

**Tertialrapport for Grane kommune viser at 5 av 6 områder drifter innenfor godkjente rammer.
Avdeling Helse/ Omsorg viser overforbruk.**

Henviser til tertialrapporter fra hver enkelt avdeling.

Vurdering:

I hht. Økonomireglement pkt. 3.1.4 legges tertialrapport 1-2017- Grane kommune fram.

Rapporten viser at 5 av 6 områder styrer innenfor budsjetterte rammer.

Rådmannens innstilling:

Tertialrapport 1-2017- Grane kommune, viser at 5 av 6 områder styrer innenfor budsjetterte rammer. Rapporten tas til orientering.

Tertialrapport 1-2017

POLITISKE STYRINGSORGANER

Ans	Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Diff	%	Kommentar
7	10	Lønn	334 053	484 646	-151		1.
	11	Kjøp varer/tjenester	275 889	303 088	-27		
	13	Kjøp varer/tjenester som ertstatter komm. tj.	272 894	287 592	-15		
	14	Overføringsutgifter	1 328 131	1 145 244	183		2. Moms 49.801
	15	Finanautgifter					
	16	Salgsinntekter					
	17	Refusjoner	-51 156	0	-51		Moms -49.800
	18	Overføringsinntekter					
	19	Finansinntekt					
		Sum	2 159 811	2 220 570	-61	-3	

Kommentar: Politiske styringsorganer viser underforbruk på 61.000.

1. Møtegodtgjørelser periodisert på hele året. Mye blir utbetalt i desember
2. Periodisering tilskudd Grane Menighet. Utgjør kr. 273.000

Politiske styringsorganer driver innenfor budsjetterte rammer.

Trofors 10.05.2017

Rigmor Tverå

Økonomisjef

Tertialrapport 1-2017

SENTRALADMINISTRASJONEN

Ans	Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Diff	%	Kommentar
1	10	Lønn	3 057 082	2 968 093	89		1.
	11	Kjøp varer/tjenester	1 984 730	1 556 212	429		
	13	Kjøp varer/tjenester som ertstatter komm. tj.	0	245 664	-246		2.
	14	Overføringsutgifter	2 726 642	1 693 267	1 033		3. Moms 402.000
	15	Finanautgifter	95 701	92 692	3		
	16	Salgsinntekter	-24 443	-30 664	6		
	17	Refusjoner	-663 411	-52 996	-610		Moms -402.000
	18	Overføringsinntekter	-120 000	0	-120		4.
	19	Finansinntekt	-2 481 775	-1 693 267	-789		5.
		Sum	4 574 526	4 779 001	-204	-4	

Kommentar:

1. Sykemelinger på renhold. Innleie av vikarer. Sykerefusjon i etterkant. - OK
2. IKT samarbeid Hattfjelldal- Ikke mottatt faktura OK
3. Periodisering Vefsnafond- utgjør 633.000 OK
4. Lomsdal/Visten- oppgjør prosjekt OK
5. Periodisering Vefsnafond- utgjør -633.000

Sentraladministrasjonen drifter innenfor tildelte rammer.

Trofors 10.05.2017

Rigmor Tverå

Økonomisjef

Tertialrapport 1-2017

OPPVEKST- KULTUR

Ans	Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Diff	%	Kommentar
	10	Lønn	12 176 883	11 536 181	641		
	11	Kjøp varer/tjenester	1 536 468	1 357 266	179		
	13	Kjøp varer/tjenester som ertstatter komm. tj.prod	1 358 235	1 489 536	-131		
	14	Overføringsutgifter	325 902	251 320	75		
	15	Finanautgifter	42 828	19 752	23		
	16	Salgsinntekter	-860 607	-775 676	-85		
	17	Refusjoner	-815 452	-568 952	-247		
	18	Overføringsinntekter	-1 215 978	-600 000	-616		
	19	Finansinntekt	-3 813	-10 000	6		
		Sum	12 544 466	12 699 427	-155	-1	

Kommentar:

Pr. 30.04 underforbruk på 155.000. Oppvekst- kultur drifter pr. d.d. innenfor tildelte rammer

Trofors 10.05.17
Anne Kristin Solheim
Oppvekst og kultursjef

Tertialrapport 1-2017

AVDELING : Teknisk / Næring

Ansvar	Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Diff	%	Kommentar
4	10	Lønn	2 981 967	3 249 177	-267 210		
	11	Kjøp varer/tjenester	4 986 685	4 978 024	8 661		
	13	Kjøp varer/tjenester som ertstatter komm. tj.prod	173 863	409 996	-236 133		
	14	Overføringsutgifter	1 018 506	151 664	866 842		
	15	Finanautgifter	2 622 852	2 722 848	-99 996		
	16	Salgsinntekter	-3 169 588	-2 995 047	-174 541		
	17	Refusjoner	-1 123 842	-49 996	-1 073 846		
	18	Overføringsinntekter	0	-20 000	20 000		
	19	Finansinntekt	-320 613	-370 340	49 727		
		Sum	7 169 830	8 076 326	-906 496	-11	

Kommentar:

Regnskapet viser et underforbruk på kr 906 496,-

Trefors 03.05.2017

Arne-Martin Husby

Teknisk og Næringssjef

Tertialrapport 1-2017

AVDELING HELSE- OMSORG

Ans	Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Diff	%	Kommentar
5	10	Lønn	15 715 805	15 005 790	710		1
	11	Kjøp varer/tjenester	1 314 428	956 903	358		
	13	Kjøp varer/tjenester som ertstatter komm. tj.	391 660	110 238	281		2
	14	Overføringsutgifter	235 951	0	236		(MVA 251 000)
	15	Finanautgifter	13 750	0	14		
	16	Salgsinntekter	-1 359 653	-1 347 488	-12		
	17	Refusjoner	-916 890	-1 056 931	140		3. (MVA -251 000)
	18	Overføringsinntekter	-87 910	-108 328	20		
	19	Finansinntekt	-126 517	0	-127		
		Sum	15 180 624	13 560 184	1 620	12	

Kommentar:

1. Ved utgangen av 1. tertial 2017 har Helse- og omsorgsavdelingen et overforbruk på lønn i Hjemmetjenestene og ved sykehjemmet. Dette skyldes delvis innleie av vikarer ved korttidssykdom som man ikke får refusjoner for, samt at enkelte poster ser ut til å være underbudsjettet.
2. Avviket skyldes kjøp av avlastningstjenester hos KOA i avtalens oppsigelsestid. Videre er det feilbudsjettet i posten for kjøp av støttekontaktjenester.
3. Avdelingen har utestående refusjoner på ca. kr. 1 256 000,- i form av ulike tilskudd, prosjektmidler og brukerbetaling. Dette beløpet er ikke regnskapsført.

Helse- og omsorgsavdelingen vil gjøre et forsøk på å dekke opp underskuddet innenfor gitte budsjetttrammer, men det kan bli behov for en budsjettregulering av lønnspostene ovenfor i løpet av høsten.

Trofors 18.05.2017

Rune Stabbforsmo

Fung. Helse- og omsorgssjef

Tertialrapport 1-2017

NAV (eks flyktningetjenesten)

Ans	Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Diff	%	Kommentar
	10	Lønn	328 472	381 732	-53		
	11	Kjøp varer/tjenester	339	3 384	-6		
	13	Kjøp varer/tjenester som ertstatter komm. tj.prod					
	14	Overføringsutgifter	212 583	233 328	-21		
	15	Finanautgifter	29 000	30 000	-1		
	16	Salgsinntekter					
	17	Refusjoner					
	18	Overføringsinntekter					
	19	Finansinntekt	-5 000	-26 664	22		
		Sum	565 394	621 780	-60	-10	

Kommentar:

Driver innenfor budsjetterte rammer.

Lav utbetalig på sosialhjelp.

Beløp som er gitt som lån prioriteres i forhold til tilbakebetalinger

Trofors 10.05.2017

Irene Johansen

NAV GRANE

Regnskapsrapport flyktingetjenesten (Prosjekt 6400)

01.01 - 30.04.2017

Prosjekt: 6400 Bosetting flyktinger		Regnskap 2017	Budsjett 2017
10100	Fast lønn	196 749	227 917
10103	Fast lønn lærere	491 814	491 831
10108	Faste tillegg	15 680	0
10200	Vikarer	22 509	0
10400	Lønn overtid	485	0
10890	Kvalifiseringsprogram	1 023 022	1 309 332
10900	Pensjon stat	53 792	46 676
10901	Pensjon kommune	40 926	41 200
10990	Arbeidsgiveravgift	41 986	37 657
11000	Kontormateriell	4 900	500
11050	Undervisningsmaterieil	4 972	11 828
11150	Matvarer	0	500
11151	Beverting	38	1 664
11200	Annet forbruksmaterieil/tjenester	836	28 300
11203	Reiseutgifter (hotell/billetter m.m.)	231	3 332
11301	Tlf. og datakommunikasjon	913	1 500
11302	Bruk av internett	23 328	0
11400	Annonsering	0	832
11401	Annen reklame/informasjonsutg.	0	1 164
11500	Kurs- møte- og konferanseutgifter	0	25 332
11503	Reiseutgifter (hoteller/billetter) vedr. kurs/opplærings	13 273	500
11600	KM-godtgjørelse	3 529	2 664
11701	Vedlikehold/service av transportm.	0	13 332
11702	Persontransport	9 173	6 664
11801	Strøm	21 510	16 664
11851	Forsikring bygg og anlegg	6 542	1 500
11900	Husleie, leie av lokaler og grunn	113 500	16 664
11901	Husleie intern	4 000	4 000
11950	Avgifter, gebyrer, lisenser m.v.	63 638	0
11952	Lisens programvare	2 390	1 000
11953	Kontigenter	0	500
12000	Inventar og utstyr	173 504	16 996
12301	Vintervedlikehold	0	694
12600	Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	0	8 332
12700	Konsulenttjenester	20 795	20 000
13500	Kjøp fra andre kommuner	0	10 000
13700	Div. avtaler med private	13 408	10 992
14290	Merverdiavgift utenfor mva-loven	14 864	0
14706	Bidrag til helseundersøkelse-etablering flyktinger	0	13 332
16300	Husleie/festeavgift m.v.	-91 824	-11 664
17290	Kompensasjon moms påløpt i driftsregnskapet	-14 864	0
18100	Overføringer fra staten	-3 776 400	-2 255 332
19500	Bruk av bundne driftsfond	0	-103 868
TOTALT 2017		-1 500 782	2 504
Avsatt fond 2015/2016 (25199039)		-2 101 667	

Grane kommune

ArkivKode: FE - 200, TI - &14
Arkivsak: 17/120
JournalpostID: 17/1568
Saksbehandler: Rigmor Tverå
Dato: 12.05.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
045/17	Formannskapet	07.06.2017
025/17	Kommunestyret	21.06.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Grane kommunes årsregnskap og årsberetning 2016 Desisjon

Trykte vedlegg:

05.05.2017 54678 GR, KUs uttalelse om R2016, Grane kommune

Revisjonsberetning 2016

Regnskap 2016

Årsberetning 2016

Sammendrag:

Årsregnskap og årsberetning 2016 er avlagt innen fristen ihht. «Forskrift om årsregnskap og årsberetning» (15.12.2000) og kommuneloven §48.

Regnskapet er splittet i drifts- og investeringsregnskap, samt balanseregnskap pr. 31.12.2016.

Regnskapet er revidert og godkjent av KomRev Trøndelag IKS.

Revisors beretning datert 10.04.2017 og kontrollutvalgets uttalelse datert 03.05.2017 tas til orientering.

Årsregnskapet viser regnskapsmessig netto driftsresultat på 2,69%.

Sykefravær er gått ned fra 7,3% 2015 til 6,5% 2016, skatteinntektene har økt med 3,9% fra 2015 til 2016. På kommunebarometeret har Grane kommune klatret ca. 100 plasser (Jfr. Kommunebarometeret 2017).

Rådmannen mener det er gode indikatorer på at Grane som samfunn og Grane kommune driftes godt. Som årsmeldingen viser, er det oppgaver som står uløst. Det er særlig innen samfunnsutvikling at kommuneadministrasjonen ikke har maktet å ta den ønskede pådriver- og lederrollen. Men innen de fleste tjenesteområder leveres svært gode tjenester.

Grane kommunes årsregnskap 2016 godkjennes.

Grane kommunes årsmelding 2016 godkjennes.

Mindreforbruk driftsregnskap, kr. 5.960.264,71 avsettes disposisjonsfond.

Overforbruk investeringsregnskap, kr. 250.318,44 belastes disposisjonsfond.

Budsjettregulering:

8400.19300.880	5.960.264,71	K	(Årets overskudd-drift)
8400.15400.880 (25699001)	5.960.264,71	D	(Avsetning disposisjonsfond)
8100.35300.880 (25970001)	250.318,44	D	(Årets merforbruk investering)

8100.39400.880   250.318,44   K   (Bruk disposisjonsfond)
(25699001)

Vurdering:

2016 har driftsmessig vært et godt år for Grane kommune.

Kommunebarometeret (utgitt av Kommunal Rapport), viser at kommunen har steget 196 plasser på 2 år. Foreløpige tall viser at Grane kommunens plassering er på 143. plass av i alt 428 kommuner på landsbasis. Dette viser en positiv utvikling for Grane kommune.

Årsregnskapet viser regnskapsmessig netto driftsresultat på 2,69%. Reelt netto driftsresultat 4,93%. Viser til note 16 i regnskap 2016.

Administrasjonen foreslår å avsette mindreforbruk drift/ merforbruk investering, totalt kr. 5,7 mill på disposisjonsfond. Dette er fortsatt styrking av egenkapitalen i forhold til fremtidige investeringer.

Bygging av nytt sykehjem vil føre til at driftsutgiftene vil øke som skossert nedenfor.

Evt. låneopptak 2018/19 nytt sykehjem ekstra driftsutgifter (økonomiplan 2017 pkt.4.2) vil utgjøre:

	Avdrag 40 år	Avdrag 30 år	Avdrag 20 år	Renter (3%)
Lån 100 mill	2 500 000	3 333 000	5 000 000	3 000 000
Lån 70 mill	1 750 000	2 333 333	3 500 000	2 100 000
Lån 50 mill	1 250 000	1 666 666	2 500 000	1 500 000

For å få realisert nytt sykehjem bør vi nå, når vi har muligheten til det, opparbeide så mye egenkapital som mulig. Dette for at et godt tjenestetilbud kan opprettholdes i årene framover. Ikke lovpålagte investeringer bør ikke prioriteres i inneværende økonomiperiode. Grane kommune er en liten kommune, og investering i nytt sykehjem kan bli en økonomisk utfordring i årene som kommer. Ved låneopptak kr. 100 mill (40 år) må driftsutgiftene reduseres med 5,5 mill.

Pr. tiden er usikkerheten stor om fremtidige kommunale rammebetingelser. Dette er også en av årsakene til at investeringsrammen på ikke lovpålagte anbefales å ligge lavt i noen år fremover.

Rådmannens innstilling:

1. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Grane kommunes regnskap for 2016.
2. Den fremlagte årsberetning godkjennes.
3. Årets regnskapsmessige overskudd (drift), kr. 5.960.264,71, avsettes disposisjonsfond (25699001).
4. Årets regnskapsmessige merforbruk (investering), kr. 250.318,44, belastes disposisjonsfond (25699001).

Budsjettregulering:

8400.19300.880	5.960.264,71	K	(Årets overskudd-drift)
8400.15400.880	5.960.264,71	D	(Avsetning disposisjonsfond)
(25699001)			
8100.39400.880	250.318,44	K	(Bruk disposisjonsfond)
(25699001)			
8100.35300.880	250.318,44	D	(Årets merforbruk investering)
(25970001)			

Til: Kommunestyret i Grane kommune
Kopi til: Formannskapet i Grane kommune

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE om **ÅRSREGNSKAPET 2016, GRANE KOMMUNE**

Forskrift om kontrollutvalg §7 hjemler kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet med følgende ordlyd:

§ 7 Uttalelse om årsregnskapet

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet/kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Utover ovennevnte bestemmelse, er det ikke gitt føringer for hva uttalelsen skal omfatte eller inneholde. Kontrollutvalget står dermed rimelig fritt i sin uttalelse, men har valgt å uttale seg om forhold som ligger innenfor rammene av ansvar og oppgaver som er lovbestemt for utvalget.

Kontrollutvalget behandlet uttalelse om årsregnskapet for 2016 i sak 013/17 den 03.05.2017, og kontrollutvalget fant det hensiktsmessig å uttale seg om følgende forhold:

1. Revisjonen av kommunens årsregnskap for 2016.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg § 6 har kontrollutvalget et ansvar for å påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget har påsett at oppdragsansvarlig regnskapsrevisor innfrir lovens krav til utdanning/praksis, vandel samt uavhengighet/objektivitet.

I tillegg har kontrollutvalget gjennom løpende dialog med revisor (egen sak i hvert møte) holdt seg løpende orientert om revisors arbeid.

Kontrollutvalget mener at årsregnskapet 2016 er revidert på en betryggende måte.

2. Administrasjonens oppfølging av revisors påpekninger fra regnskapsrevisjonen i 2015.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg § 8 (1.ledd) har kontrollutvalget et ansvar for å påse at revisors påpekninger om forhold i årsregnskapet blir fulgt opp av administrasjonen.

Påpekninger fra revisor i forbindelse med årsregnskapet det ene året, forventes å være imøtekommet av administrasjonen innen avleggelsen av årsregnskapet det neste året.

For regnskapsåret 2015 var det ikke gitt påpekninger fra revisor om vesentlige forhold, og det var således heller ingen vesentlige forhold å følge opp videre fra administrasjonens side.

I forbindelse med regnskapsrevisjonen for 2015 har revisor overfor administrasjon bemerket enkelte mindre vesentlige forhold som revisor har anbefalt administrasjonen å følge opp. Noen av disse forholdene har revisor funnet grunn til å bemerke også i forbindelse med årsregnskapet for 2016.

3. Administrasjonens oppfølging av kommunestyrets merknader fra behandlingen av årsregnskapet for 2015.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg § 8 (2.ledd) har kontrollutvalget et ansvar for å gi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til årsregnskapet er blitt fulgt opp.

På ovennevnte bakgrunn rapporterer kontrollutvalget følgende vedrørende administrasjonens oppfølging av kommunestyrets vedtak ved behandlingen av forrige årsregnskap, dvs. 2015:

Årsregnskapet for 2015 ble vedtatt av kommunestyret 22.06.2016 i sak 031/16, og kommunestyret fattet da vedtak hvorav følgende vedtakselementer bør være fulgt opp av administrasjonen:

- Regnskapsmessig overskuddet på kr. 6.683.830,99 avsettes til disposisjonsfond.
- Mindreforbruk i Grane Frivillighetssentral på kr. 26.880 avsettes til bundet driftsfond.

Følgende budsjettregulering foretas:

8400.19300.880	kr 6.683.830,99	K (årets overskudd)
8400.15400.880	kr. 6.683.830,99	D (avsetn. til disposisjonsfondet)
2600.15500.880	kr. 26.880,00	D (avsetn. bundet driftsfond, Frivillighetss.)
2600.19400.880	kr. 26.880,00	K (bruk av disposisjonsfond)

Revisor har kontrollert føringen og budsjettreguleringen av vedtatte disponeringer av overskudd for 2015 og funnet at dette er utført i samsvar med kommunestyrets vedtak.

4. Øvrige forhold knyttet til årsregnskapet for 2016.

Kontrollutvalget er svært tilfreds med å registrere at årsregnskapet også for 2016 er avlagt uten vesentlige merknader fra revisors side.

Trofors 03.05.2017

_____
sign. _____
Kolbjørn Eriksen
Leder

_____
sign. _____
Monica Hoff
Nestleder

_____
sign. _____
John Kappfjell
Medlem

_____
sign. _____
Torild Midtlien
Medlem

_____
sign. _____
Tormod Thuseth
Medlem

Trondelag IKS

Til kommunestyret i Grane kommune
Industriveien 3
8680 Grane

REVISORS BERETNING 2016

Uttalelsene om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Grane kommunes årsregnskap som viser kr 117 606 919,- til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 5 960 265,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Grane kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon inngår i Grane kommunes årsmelding. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal

regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver viser vi til hjemmesiden til KomRev Trøndelag IKS; www.krt.no

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

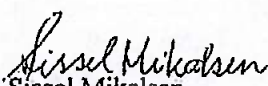
Konklusjon om årsberetningen

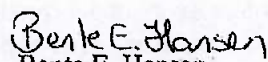
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

KomRev Trøndelag IKS, 10.04.2017

Sissel Mikalsen
Oppdragsansvarlig revisor

Bente E. Hansen
Hovedrevisor